

หมวดที่ 4
บริษัทจำกัด

บทที่ 1

ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ มาตรา 1096 เป็นลักษณะสำคัญของบริษัทจำกัด และมาตรา 1096 ทวิ เป็นลักษณะสำคัญของบริษัทมหาชน (มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2521 เพื่อแยกประเภทของบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคนเป็นบริษัทจำกัดธรรมด้า และให้บริษัทจำกัดที่มีผู้ถือหุ้นจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปเป็นบริษัทมหาชน¹⁾)

มาตรา 1096 บัญญัติว่า “อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วย
แบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคนรวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) และ^ก
ผู้ถือหุ้นดังกล่าวต่างรับผิดชอบเดียวกันเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังสั่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่
ตนมี”

ในการนับจำนวนผู้ถือหุ้นตามวาระคนหนึ่ง ถ้ามีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้นหุ้นเดียวกัน ให้นับเป็นผู้ถือหันหนึ่งคน”

มาตรา 1096 ทวี บัญญัติว่า “บริษัทใดซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคน แต่ภายหลังมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ต้องดำเนินการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือ ลดจำนวนผู้ถือหุ้นให้เหลือไม่ถึงจำนวนดังกล่าว ภายในหนึ่งหนึ่งปีนับแต่วันที่บริษัทนั้นมีผู้ถือหุ้นเกินจำนวนดังกล่าว

ในการผลักดันให้บริษัทไม่ปฏิบัติตามวาระคนนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทปฏิบัติให้ถูกต้องตามวาระคนนึงภายใต้เวลาอันสมควรหรือจะร้องขอให้ศาลมีสั่งเลิกบริษัทก็ได้

เมื่อมีการร้องขอให้ศาลสั่งตามวาระคสง ศาลมจะสั่งให้บริษัทปฏิบัติตามวาระหนึ่งภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกินหนึ่งปี แทนการสั่งเลิกบริษัทก็ได้

ความไม่มาตรฐานนี้มิให้นำมาใช้บังคับในการนับจำนวนผู้ถือหุ้นได้เพิ่มขึ้นเพราะเหตุการรับมรดก”

(1) ณ พ.ร.บ. บริษัทมหาชน พ.ศ. 2521 ในภาคผนวก

ลักษณะสำคัญของบริษัท ประกอบด้วยหลักเกณฑ์สำคัญ 5 ข้อ ดังนี้คือ

1. กำหนดทุนของบริษัท โดยแบ่งทุนออกเป็นหุ้นมีมูลค่าห้ากัน เช่น บริษัทมีทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านบาทแบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น แต่ละหุ้นมีมูลค่า 100 บาทเท่ากัน
2. ผู้ถือหุ้นในบริษัทต้องรับผิดไม่เกินจำนวนที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้น ที่ตนถืออยู่เท่านั้น เพราะกฎหมายเบ็ดซ่องให้เรียกให้ชำระค่าหุ้นได้บางส่วนไม่น้อยกว่า 25% ของมูลค่าหุ้น หากชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้วไม่ต้องรับผิด
3. มีจำนวนผู้ถือหุ้นไม่เกิน 100 คน ในกรณีที่มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ต้องตั้งเป็นบริษัทมหาชน¹ และต้องมีผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า 7 คน เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีผู้เริ่มก่อตั้งบริษัทตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป และทุกคนต้องซื้อหุ้นของบริษัทอย่างน้อย 1 หุ้น²
4. คุณสมบัติของผู้ถือหุ้นไม่เป็นสาระสำคัญ แม้ผู้ถือหุ้นคนใดจะตาย ตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถ บริษัทนั้นก็ไม่ต้องเลิก
5. ต้องจดทะเบียน จึงจะมีสภาพเป็นนิติบุคคล ทำการในนามบริษัทได้³

(1) ยกเว้นกรณีเป็นหุ้นที่ได้จากการรับมรดก จำนวนผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นไม่นับตามมาตรา 1096 ทวิ วรรคท้าย

(2) มาตรา 1097 และมาตรา 1100

(3) ตามมาตรา 1112 ในเรื่องการจัดตั้งบริษัทจะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนภายใต้ 3 เที่ยนนับแต่สิ้นสุด การประชุมตั้งบริษัท

บทที่ 2

การจัดตั้งบริษัท

การจัดตั้งบริษัทมีขั้นตอนสำคัญในการดำเนินการจัดตั้งบริษัท มี 7 ขั้นตอนดังนี้
คือ

1. ผู้เริ่มก่อการตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป เข้าชื่อกันทำหนังสือบริษัท์สนธิ (มาตรา 1097 และมาตรา 1098)
2. นำหนังสือบริษัท์สนธิไปจดทะเบียน (มาตรา 1099)
3. จัดให้มีผู้เข้าชื่อของหุ้นจดทะเบียน (มาตรา 1104)
4. ประชุมตั้งบริษัท (มาตรา 1107 และมาตรา 1108)
5. ผู้เริ่มก่อการมอบงานให้กรรมการบริษัท (มาตรา 1110 วรรค 1)
6. กรรมการบริษัทเรียกให้มีการชำระค่าหุ้น (มาตรา 1110 วรรค 2)
7. กรรมการต้องไปจดทะเบียนบริษัท (มาตรา 1111 และมาตรา 1112)

ตัวบทกฎหมาย

มาตรา 1097 บัญญัติว่า “บุคคลใด ๆ ตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปจะเริ่มก่อการและตั้งเป็นบริษัทจำกัดได้ด้วยเข้าชื่อกันทำหนังสือบริษัท์สนธิ และกระทำการอย่างอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 1098 บัญญัติว่า “หนังสือบริษัท์สนธินี้ ต้องมีรายการตั้งต่อไปนี้ คือ

- (1) ชื่อบริษัททันคิดจะตั้งขึ้น ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” ไว้ปลายชื่อนั้นด้วยเสมอไป
- (2) ที่สำนักงานของบริษัทซึ่งบอกทะเบียนนั้นจะตั้งอยู่ ณ ที่ใดในพระราชอาณาเขต
- (3) วัตถุที่ประสงค์ทั้งหลายของบริษัท
- (4) ถ้อยคำสำคัญว่า ความรับผิดชอบผู้ถือหุ้นจะมีจำกัด
- (5) จำนวนทุนเรือนหุ้นซึ่งบริษัทคิดกำหนดจะจดทะเบียนแบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่ากำหนดหุ้นละเท่าไร

(6) ชื่อ สำนัก อาชีวะ และลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ ทั้งจำนวนหุ้น ซึ่งต่างคนต่างเข้าชื่อเข้าไว้คนละเท่าได”

มาตรา 1099 บัญญัติว่า “หนังสือบริคณฑ์สนธินัน ท่านให้ทำเป็นต้นฉบับไว้ในน้อยกว่าสองฉบับ และให้ลงลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อการ และลายมือชื่อหัวหน้าให้มีพยานลงชื่อรับรองด้วยสองคน

หนังสือบริคณฑ์สนธินันได้ทำนั้น ท่านบังคับให้นำฉบับหนึ่งไปจดทะเบียนและมอบไว้ กม หอทะเบียนในส่วนพระราชอาณาเขตซึ่งปัจจุบันไว้ว่าจะบอกทะเบียนดังสำนักงานของบริษัทนั้น”

มาตรา 1104 บัญญัติว่า “จำนวนหุ้นทั้งหมดซึ่งบริษัทคิดจะจดทะเบียนนั้นต้องมีผู้เข้าชื่อซื้อหรือออกให้กันเสร็จก่อนการจดทะเบียนของบริษัท”

มาตรา 1107 บัญญัติว่า “เมื่อหุ้นชนิดซึ่งจะต้องลงเงินนั้นมีผู้เข้าชื่อซื้อหมดแล้ว ผู้เริ่มก่อการต้องนัดบรรดาผู้เข้าชื่อหุ้นมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่ โดยไม่ซักしゃประชุมอันนี้ให้เรียกว่า ประชุมตั้งบริษัท

อนึ่ง ให้ผู้เริ่มก่อการส่งรายงานการตั้งบริษัท มีคำรับรองของตนว่าถูกต้อง และมีข้อความที่เกี่ยวแก่กิจการอันจะเพิงกระทำในที่ประชุมตั้งบริษัททุก ๆ ข้อตามความในมาตราต่อไปนี้ไปยังผู้เข้าชื่อหุ้นทุกคน อย่างน้อยเจ็ดวันก่อนวันนัดประชุม

เมื่อได้ส่งรายงานตั้งบริษัทแก่ผู้เข้าชื่อหุ้นแล้ว ผู้เริ่มก่อการต้องจัดส่งสำเนารายงานอันมีคำรับรองว่าถูกต้องตามที่บังคับไว้ในมาตรานี้ไปยังนายทะเบียนบริษัทโดยพลัน อนึ่ง ให้ผู้เริ่มก่อการจัดให้มีบัญชีแตลงรายชื่อ ฐานะและสำนักของผู้เข้าชื่อหุ้น กับจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนได้ลงชื่อไว้เพื่อเสนอต่อที่ประชุมนั้นด้วย

บทบัญญัติห้ามรายแห่งมาตรา 1176, 1187, 1188, 1189, 1191, 1192 และ 1195 นั้น ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่การประชุมตั้งบริษัทด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา 1108 บัญญัติว่า “กิจการอันจะเพิงทำในที่ประชุมตั้งบริษัทนั้น คือ

- (1) ทำความตกลงตั้งข้อบังคับต่าง ๆ ของบริษัท
- (2) ให้สัตยาบันแก่บรรดาสัญญาซึ่งผู้เริ่มก่อการได้ทำไว้และค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่ง อย่างใด ซึ่งเข้าต้องออกใบใบในการเริ่มก่อบริษัท
- (3) วางแผนจำนวนเงินซึ่งจะให้แก่ผู้เริ่มก่อการ ถ้าหากมีเจตนาว่าจะให้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว เพราะใช้ให้ด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน และกำหนดว่าเพียงใด ซึ่งจะถือเป็นว่าได้ใช้เงินแล้ว ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นในบริษัท
- (4) วางแผนจำนวนหุ้นบุริมสิทธิ ทั้งกำหนดสภาพและบุริมสิทธิแห่งหุ้นนั้น ๆ ว่า เป็นสถานะใดเพียงใด ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นในบริษัท
- (5) วางแผนจำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิซึ่งออกให้เมื่อหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้วหรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว เพราะใช้ให้ด้วยอย่างอื่นนอกจากตัวเงิน และกำหนดว่าเพียงใด ซึ่งจะถือเป็นว่าได้ใช้เงินแล้ว ถ้าหากจะมีหุ้นเช่นนั้นในบริษัท

ให้แตลงในที่ประชุมโดยเฉพาะว่า ซึ่งจะออกหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ์ให้เมื่อ онหนึ่งว่าได้ใช้เงินแล้วเช่นนั้น เพื่อแทนคุณแรงงานหรือตอบแทนทรัพย์สินอย่างใดให้พรรณา จงชัดเจนทุกประการ

(6) เลือกตั้งกรรมการและพนักงานสอบบัญชีอันเป็นชุดแรกของบริษัท และวางแผนกำหนดอ่านข้อของคนเหล่านี้ด้วย"

มาตรา 1110 บัญญัติว่า "เมื่อได้ประชุมตั้งบริษัทแล้ว ให้ผู้เริ่มก่อการบริษัทมอบ การทั้งปวงให้แก่กรรมการของบริษัท

เมื่อกรรมการได้รับการแล้ว ก็ให้ลงมือจัดการเรียกให้ผู้เริ่มก่อการ และผู้เข้าชื่อ ซึ่งหุ้นทั้งหลายใช้เงินในหุ้นซึ่งจะต้องใช้เป็นตัวเงิน เรียกหุ้นหนึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า ตามที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือซื้อขายนักลงทุนป่าวร้องหรือหนังสือชวนให้ผู้ซื้อหุ้น"

มาตรา 1111 บัญญัติว่า "เมื่อจำนวนเงินซึ่งว่าไว้ในมาตรา 1110 ได้ใช้เสร็จแล้ว กรรมการต้องไปขอจดทะเบียนบริษัทนั้น

คำขอและข้อความที่ลงในทะเบียนนั้น ให้ระบุรายการตามที่ได้ตกลงกันในที่ประชุม ตั้งบริษัท ดังต่อไปนี้ คือ

(1) จำนวนหุ้นทั้งสิ้นซึ่งได้มีผู้เข้าชื่อซื้อ หรือได้จัดออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่า เป็นชนิดหุ้นสามัญเท่าใด หุ้นบุริมสิทธิ์เท่าใด

(2) จำนวนหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ์ ซึ่งออกให้เมื่อ онหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงินและหุ้นที่ได้ใช้แต่บางส่วนนั้นให้บอกว่าได้ ใช้แล้วเพียงใด

(3) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด

(4) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด

(5) ชื่อ อาชีวะ และที่สำนักของกรรมการทุกคน

(6) ถ้าให้กรรมการต่างมีอำนาจจัดการของบริษัทได้โดยลำพังตัวให้แสดงอำนาจ ของกรรมการนั้น ๆ ว่าคนใดมีเพียงใด และบอกจำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็น สำคัญผูกพันบริษัทได้นั้นด้วย

(7) ถ้าตั้งบริษัทขึ้นซึ่งกากลกำหนดอันหนึ่ง ให้บอกกากลกำหนดอันนั้นด้วย

(8) ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และสาขาทั้งปวง

การลงทะเบียนจะมีรายการอย่างอื่นซึ่งกรรมการเห็นสมควรจะให้ทราบแก่ประชาชน ก็ลงได้

ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้ทำข้อบังคับของบริษัทไว้ประการใดบ้างต้องส่ง สำเนาข้อบังคับนั้น ๆ ไปด้วย กับทั้งสำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัทหนังสือทั้งสองนี้

กรรมการต้องลงลายมือชื่อรับรองคนหนึ่งเป็นอย่างน้อย

ในเวลาเดียวกันนั้น กรรมการต้องนำฉบับตีพิมพ์แห่งหนังสือบริคณห์สนธิ และข้อบังคับ ถ้าหากมีมูลไว้แก่หอพระเบียนอย่างละเอียดฉบับ

ให้พนักงานทะเบียนทำไปสำคัญแสดงการจดทะเบียนสั่งมอบให้แก่บริษัทฉบับหนึ่ง”

มาตรา 1112 บัญญัติว่า “ถ้าการจดทะเบียนมิได้ทำภายในสามเดือนนับแต่ประชุมตั้งบริษัทไว้รัก ท่านว่าบริษัทนั้นเป็นอันไม่ได้ตั้งขึ้น และบรรดาเงินที่ได้รับไว้จากผู้เข้าซื้อซื้อหุ้นนั้นต้องใช้คืนเต็มจำนวนมิให้ลดเลี้ยง

ถ้ามีจำนวนเงินเข่นว่านั้น ค้างอยู่ไม่ได้คืนในสามเดือนนายหลังการประชุมตั้งบริษัท
ไซร์ ท่านว่ากรรมการของบริษัทต้องรับผิดร่วมกันที่จะใช้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยคิดตั้งแต่เวลา
สิ้นกำหนดสามเดือนนั้น

คำอธิบาย

1. ผู้เริ่มก่อการตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปเข้าชื่อกันทำหนังสือบริคณห์สนธิ (มาตรา 1097 และมาตรา 1098)

การที่จะตั้งบริษัทต้องมีการเตรียมการให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ผู้เตรียมการเรียกว่า “ผู้ริบก่อการ” ซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินการทุกอย่างก่อนที่บริษัทจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล สำหรับจำนวนคนนั้น ผู้ริบก่อตั้งบริษัทต้องมีจำนวนตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป แต่ถ้าต่างจากห้างหุ้นส่วนที่มีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป นอกจากนี้ก่อนจะจดทะเบียนต้องทำเอกสารสำคัญ เรียกว่า “หนังสือบริษัท์สนธิ” ซึ่งมีรายละเอียดต้องระบุไว้ที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ วัตถุประสงค์ของบริษัท (ตั้งขึ้นเพื่อทำกิจการใดบ้าง) มีการจำกัดความรับผิด จำนวนทุนของบริษัท แบ่งเป็นกี่หุ้น และหุ้นมีมูลค่าเท่าใด และต้องมีชื่อ ที่อยู่ ของผู้ริบก่อการ อาจจะสรุปได้ว่าหนังสือบริษัท์สนธิเป็นหนังสือที่ผู้ริบก่อการ แสดงความประสงค์ในการจัดตั้งบริษัทโดยได้ระบุวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการดำเนินการของบริษัทที่สำคัญตามที่กฎหมายกำหนด มีอยู่ 6 ข้อดังนี้คือ

(1) ชื่อบริษัท ต้องไม่ซ้ำหรือคล้ายคลึงกับชื่อห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เคยจดทะเบียนมาแล้ว (โดยตรวจสอบได้ ณ สถานที่จดทะเบียน คือที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์) และต้องมีคำว่า “จำกัด” ไว้ท้ายชื่อบริษัท ภาษาอังกฤษเขียนว่า Company Limited (Co., Ltd.) หรือ Corporation Limited (Corp., Ltd.) แต่ถ้าชื่อบริษัทมีคำว่า Company หรือ Corporation ออยู่แล้ว จะใช้คำว่า Limited (Ltd.) คำเดียวกันได้

(1) ประภาคน อวยชัย, “ก้าวธิบดี ป.พ.พ. รักษาศรัทธาและภารกิจ”, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528 หน้า 150.

(2) ที่ตั้งสำนักงาน หมายถึง สำนักของบริษัทจะตั้งอยู่ที่ใดเพื่อเป็นที่ติดต่อถึงบริษัท การเปลี่ยนแปลงที่อยู่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนบริษัททุกครั้ง

(3) วัตถุประสงค์ของบริษัท คือ จุดมุ่งหมายที่ตั้งบริษัทขึ้นเพื่อดำเนินกิจการอะไร โดยปกติจะเขียนไว้ก้าง ๆ ในทางปฏิบัติ ถ้าไม่ดำเนินการครบตามวัตถุประสงค์จะไม่เสียหาย ถ้าเขียนไว้แค่ในอนาคตหากจะขยายกิจการไปทำการค้าอย่างอื่นที่ไม่มีวัตถุประสงค์ระบุไว้ ต้องไปขอแก้หนังสือบธิณห์สนธิอิก ที่สำคัญคือวัตถุประสงค์ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ซึ่งกฎหมายห้ามดำเนินการ

ตัวอย่างวัตถุที่ประสงค์ของห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด¹

วัตถุที่ประสงค์ทั่วไป

(1) ซื้อ จัดหา รับ เช่า เช่าซื้อ ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง ปรับปรุง ใช้และจัดการ โดยประการอื่นซึ่งทรัพย์สินใด ๆ ตลอดจนดอกผลของทรัพย์สินนั้น

(2) ขาย โอน จำนำ จำนำแลกเปลี่ยน และจำหน่ายทรัพย์สินโดยประการอื่น

(3) เป็นนายหน้า ตัวแทน ตัวแทนค้าต่างในกิจการและธุรกิจทุกประเภท เว้นแต่ ในธุรกิจประกันภัย การหาสมาชิกให้สมาคม และการค้าหลักทรัพย์

(4) คุ้ยมเงิน เบิกเงินเก็บบัญชีจากธนาคาร นิตบุคคล หรือสถาบันการเงินอื่นและ ให้คุ้ยมเงิน และให้เครดิตด้วยวิธีการอื่น โดยจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งการรับ ออกโอน และสลักหลังตัวเงิน หรือตราสารที่เปลี่ยนเมื่อได้อวย่างอื่น

(5) ทำการจัดตั้งสำนักงานสาขาหรือแต่งตั้งตัวแทน ทั้งภายในและภายนอกประเทศไทย

(6) เป้าเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วน และเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท จำกัดอื่น

วัตถุที่ประสงค์ประกอบการ

(7) ประกอบกิจการค้า ข้าว ผลิตภัณฑ์ข้าว มันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวโพด ฯ ถ้า พริกไทย ปอ นุ่น ฝ่าย ครั้ง ละหุ่ง ไม้ ยาง ผัก ผลไม้ ของป่า สมุนไพร หนังสัตว์ สัตว์มีชีวิต เนื้อ สัตว์ชำแหละ น้ำตาล อาหารสัตว์ และพืชผลทางเกษตรทุกชนิด

(8) ประกอบกิจการค้า เครื่องจักร เครื่องยนต์ เครื่องมือกล เครื่องทุนแรง ยาน พานะ เครื่องกำเนิดและเครื่องใช้ไฟฟ้า ถ้วย เย็น เครื่องปรับอากาศ พัดลม หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เตาไฟฟ้า เครื่องสูบน้ำ เครื่องทำความสะอาด เครื่องทำความเย็น เครื่องครัว เครื่องเหล็ก

(1) คู่มือจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด กรมทะเบียนการค้า 2525, หน้า 14-16.

เครื่องทองแดง เครื่องทองเหลือง เครื่องสุขภัณฑ์ เครื่องเคหภัณฑ์ เครื่องเฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์ประปา รวมทั้งอะไหล่และอุปกรณ์ของสินค้าดังกล่าวข้างต้น

(9) ประกอบกิจการค้าอาหารสด อาหารแห้ง อาหารสำเร็จรูป เครื่องกระป๋อง เครื่องปักรุ่งสอาหาร เครื่องดื่ม สุรา เบียร์ บุหรี่ และเครื่องบริโภคอื่น

(10) ประกอบกิจการค้าผ้า ด้วย เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกาย เครื่องสำอาง เครื่องใช้และเครื่องมือเสริมความงาม และเครื่องอุปโภคอื่น

(11) ประกอบกิจการค้ายาภัณฑ์และป้องกันโรคสำหรับคนและสัตว์ เครื่องเวชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ และเภสัชกรรม ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ยาบำรุงพืชและสัตว์ทุกชนิด เครื่องมือเครื่องใช้ในทางวิทยาศาสตร์

(12) ประกอบกิจการค้าทอง นาค เงิน เพชร พลอย และอัญมณีอื่น รวมทั้งวัตถุทำเทียนสิ่งดังกล่าว

(13) ประกอบกิจการค้ากระดาษ เครื่องเขียน แบบเรียน แบบพิมพ์ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน เครื่องคำนวณ เครื่องพิมพ์ อุปกรณ์การพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ ตู้เก็บเอกสาร และเครื่องใช้สำนักงานทุกชนิด

(14) ประกอบกิจการค้าวัสดุก่อสร้าง อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการก่อสร้าง เครื่องมือช่างทุกประเภท สี เครื่องมือ刃具 เครื่องตกแต่งอาคารทุกชนิด

(15) ประกอบกิจการค้าพลาสติก หรือสิ่งอื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ทั้งที่อยู่ในสภาพวัตถุดิบ หรือสำเร็จรูป

(16) ประกอบกิจการค้ายางดิบ ยางแผ่น หรือยางชนิดอื่นอันผลิตขึ้นหรือได้มาจากการส่วนได้ส่วนเสียของต้นยางพารา รวมตลอดถึงยางเทียม สิ่งทำเทียมวัตถุหรือสินค้าดังกล่าวโดยกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์

(17) ประกอบกิจการทำ ทำไร ทำนาเกลือ ทำป่าไม้ ทำสวนยาง เสียงสัตว์ และกิจการคอกปศุสัตว์

(18) ประกอบกิจการโรงสี โรงเลื่อย โรงงานไสไม้และอบไม้ โรงงานต่อตัวถังรถยนต์ โรงงานผลิตเซรามิกและเครื่องเคลือบ โรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผา โรงงานอบพืช โรงงานอัดปุ่ม โรงงานสกัดน้ำมันพืช โรงงานกระดาษ โรงงานกระสอบ โรงงานทอผ้า โรงงานปั้นด้วย โรงงานเย็บและพิมพ์ลวดลายผ้า โรงงานผลิตและหล่อออกยางรถยนต์ โรงงานผลิตเหล็ก โรงงานหล่อและกลึงโลหะ โรงงานสังกะสี โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป โรงงานสุรา โรงงานแก๊ส โรงงานบุหรี่ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตเครื่องใช้พลาสติก โรงงานรีดและหล่อหลอมโลหะ โรงงานผลิตบานประตูและหน้าต่าง โรงงานแก้ว โรงงานผลิตเครื่องดื่ม โรงงานหล่อยาง โรงงานประกอบรถยนต์

- (19) ประกอบกิจการโรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และออกหนังสือพิมพ์
- (20) ประกอบกิจการห้องเย็น โรงน้ำแข็ง
- (21) ประกอบกิจการประมวล แมปลา สะพานปลา
- (22) ประกอบกิจการระเบิดหินและย่อยหิน
- (23) ประกอบกิจการรับเหมา ก่อสร้างอาคาร อาคารพาณิชย์ อาคารที่พักอาศัย สถานที่ทำการ ถนน สะพาน เขื่อน อุโมงค์ และงานก่อสร้างอย่างอื่นทุกชนิด รวมทั้งรับทำงานโดยชาติภูมิประเทศ
- (24) ประกอบกิจการเหมืองแร่ โรงงานถลุงแร่ แยกแร่ แปรสภาพแร่ หลอมแร่ แต่งแร่ สำรวจแร่ วิเคราะห์และตรวจสอบแร่ บดแร่ ขันแร่
- (25) ประกอบกิจการโรงเรม ภัตตาคาร บาร์ ในคลับ โบว์ลิ่ง อาบอบนวด โรงภาพยนตร์และโรงละครอื่น สถานพักรถากอากาศ สนามกีฬา สร่าว่น้ำ
- (26) ประกอบกิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้าและคนโดยสาร ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทั้งภายในประเทศไทยและระหว่างประเทศ รวมทั้งรับบริการนำของออกจากท่าเรือ ตามพิธีศุลกากร และการจัดระวังการขนส่งทุกชนิด
- (27) ประกอบกิจการนำเที่ยว รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยวทุกชนิด
- (28) ประกอบกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- (29) ประกอบกิจการสั่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งสินค้าตามที่กำหนดไว้ในวัตถุที่ประสงค์
- (30) ประกอบกิจการตัดผ้า แต่งผ้า เสริมสาย ตัดเย็บและซักรีดเสื้อผ้า
- (31) ประกอบกิจการรับจ้างถ่ายรูป ถ่าย อัด ขยายรูป รวมทั้งเอกสาร
- (32) ประกอบกิจการจัดสร้างและจัดจำหน่ายภาพยนตร์
- (33) ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และให้บริการซ่อมแซมบำรุงรักษา ตรวจสอบ อัดฉีด พ่นน้ำยาแก้สนิม สำหรับยานพาหนะทุกประเภท รวมทั้งบริการติดตั้งตรวจสอบและแก้ไขอุปกรณ์ป้องกันวินาศภัยทุกประเภท
- (34) ประกอบกิจการบริการทางท้านกฎหมาย ทางบัญชี ทางวิศวกรรม ทางสถาปัตยกรรมรวมทั้งกิจการโฆษณา
- (35) ประกอบธุรกิจบริการรับค้าประกันหนี้สิน ความรับผิด และการปฏิบัติตามสัญญาของบุคคลอื่น รวมทั้งรับบริการค้าประกันบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทย หรือเดินทางออกไปต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร และกฎหมายอื่น

(36) ประกอบธุรกิจบริการรับเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำปัญหาเกี่ยวกับด้านบริหารงานพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม รวมทั้งปัญหาการผลิต การตลาดและจัดจำหน่าย

(37) ประกอบกิจการบริการจัดเก็บ รวบรวม จัดทำ จัดพิมพ์ และเผยแพร่สิ่งข้อมูลในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การเงิน การตลาด รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลในการดำเนินธุรกิจ

(38) ประกอบกิจการโรงพยาบาลเอกชน สถานพยาบาล รับรักษาคนไข้ และผู้ป่วยเจ็บ รับทำการฝึกสอนและอบรมทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการแพทย์ การอนามัย

(39) ประกอบธุรกิจบริการรับเป็นผู้จัดการและดูแลผลประโยชน์ เก็บผลประโยชน์ และจัดการทรัพย์สินให้บุคคลอื่น

(40) ประกอบกิจการประมูลเพื่อขายสินค้าและรับจ้างทำของตามวัตถุที่ประสงค์ ทั้งหมด ให้แก่บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล ส่วนราชการ และองค์กรของรัฐ

(4) ถ้อยคำแสดงว่าความรับผิดชอบผู้ถือหุ้นมีจำกัด (มือญี่แล้วในแบบฟอร์มการขอจดทะเบียนหนังสือบริษัทฯ ของทางการ) กฎหมายเปิดช่องให้กรรมการบริษัทรับผิดโดยไม่จำกัดได้ แต่ในทางปฏิบัติไม่ค่อยมี โดยระบุไว้ในหนังสือบริษัทฯ

(5) จำนวนหุ้นและราคาหุ้น (หุ้นที่จดทะเบียน) ต้องระบุจำนวนหุ้นที่จดทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานการดำเนินกิจการของบริษัทว่ามีทุนมากน้อยเพียงใด และหุ้นนี้แบ่งเป็นกีหุ้น โดยกำหนดราคาหุ้นแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าใด ซึ่งเมื่อร่วมกันแล้วจะเท่ากับจำนวนหุ้นที่จดทะเบียน เช่น บริษัท A มีทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านบาท แบ่งเป็นหนึ่งหมื่นหุ้น หุ้นมีมูลค่าหุ้นละหนึ่งร้อยบาท เป็นต้น (กฎหมายกำหนดราคาหุ้นต่ำสุดไม่ต่ำกว่าหุ้นละห้าบาท)

(6) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เริ่มก่อการ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อาชีพ ที่อยู่ของผู้เริ่มก่อการ และลายมือชื่อ โดยระบุจำนวนหุ้นที่แต่ละคนซื้อไว้ (กฎหมายกำหนดให้ซื้อย่างน้อยที่สุดซึ่งหนึ่งหุ้น)

ตัวอย่าง

1. ปัญหารื่องวัตถุประสงค์ของบริษัท

(1) วัตถุประสงค์ในหนังสือบริษัทฯ ของบริษัทจำกัดมีว่าจำนวน ซึ่งมีลักษณะ เช่นเดียวกับการค้าประกันการชำระหนี้ ดังนี้ ถือได้ว่าบริษัททำสัญญาค้าประกันขายลดเช็คได้ด้วย¹

(2) วัตถุประสงค์ของบริษัทข้อหนึ่งระบุให้ทำการนำทรัพย์สินของบริษัทที่มือญี่ทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน ฯลฯ จำนวน จำนวน เอาค้าประกัน จำนวนไป หมุนสิ่งเป็นตัว

(1) คำพิพากษาฎีกาที่ 307/2523 หน้า 2543

เงิน หรือจัดการอย่างใดก็ได้ สุดแต่บริษัทจะเห็นสมควร ดังนี้ การถ่ายมาร์มดาเกี่ย่อมอยู่ในอำนาจของบริษัทจะกระทำได้

2. นำหนังสือบริคณห์สนธิไปจดทะเบียน (มาตรา 1099)

หนังสือบริคณห์สนธิที่ทำขึ้นต้องมีต้นฉบับไม่น้อยกว่า 2 ฉบับ โดยนำไปจดทะเบียนณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีอำนาจรับจดทะเบียนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด แต่โดยปกติบริษัทที่มีสำนักงานใหญ่ หรือมีสำนักงานเฉพาะที่ กรุงเทพฯ ให้จดทะเบียนที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ส่วนบริษัทที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ ให้จดทะเบียนณ สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอยู่ในสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เมื่อจดทะเบียนแล้ว ให้มอบหนังสือบริคณห์สนธิให้เจ้าหน้าที่ 1 ฉบับ และเก็บไว้ที่บริษัท 1 ฉบับ

3. จดให้มีผู้เข้าซื้อของซื้อหุ้นจนครบ (มาตรา 1104)

มีกฎหมายห้ามการซื้อหุ้นประชาชนให้ซื้อหุ้น² ยกเว้นเป็นบริษัทมหาชนกระทำได้ โดยจดทะเบียนหนังสือซื้อหุ้นและส่งมอบหนังสือซื้อหุ้นต่อประชาชนได้เป็นกรณีพิเศษ แต่ในกรณีบริษัทจำกัดห้ามเด็ดขาด (มีโทษอาญา) ดังนั้น วิธีการที่จะหาคนมาซื้อหุ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้เริ่มก่อการจะติดต่อหาคนมาซื้อให้ครบถ้วน มีลักษณะดำเนินขั้นตอนต่อไป ไม่ได้ และราคาหุ้นที่ขายนั้น ห้ามขายต่ำกว่าราคาหุ้นที่ระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ เช่น ราคาหุ้นมีมูลค่า 100 บาท จะขายต่ำกว่า 100 บาทไม่ได้ แต่ขายเกินได้ โดยกฎหมายกำหนดให้เรียกเงินชำรุดค่าหุ้นครั้งแรกไม่น้อยกว่า 25 เปอร์เซ็นต์ของราคาหุ้น³

สำหรับบุคคลผู้ซื้อหุ้นแล้วมีพันธะต้องชำระเงินค่าหุ้นเมื่อบริษัทได้จดทะเบียน ตั้งขึ้นแล้ว โดยจะขอถอนการซื้อหุ้นภายหลังบริษัทจดทะเบียนไม่ได้⁴

ตัวอย่าง

ผู้ที่เข้าซื้อหุ้นบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1106 ยอมมีความผูกพันที่จะต้องชำระเงินค่าหุ้นเมื่อบริษัทตั้งขึ้นจะถอนการเข้าซื้อหุ้นเสียก่อนมิได้⁵

(1) คำพิพากษาฎีกาที่ 1269/2496 หน้า 1136

(2) พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2521 มาตรา 5 แก้ไขมาตรา 1102

(3) มาตรา 1105

(4) มาตรา 1106

(5) คำพิพากษาฎีกาที่ 1197/2501 หน้า 1612

4. ประชุมตั้งบริษัท (มาตรา 1107 และมาตรา 1108)

มีเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการ 3 เรื่องคือ

- (ก) วิธีการเรียกประชุมตั้งบริษัท
- (ข) กิจการที่ต้องกระทำ
- (ค) การออกเสียง

คำอธิบาย

(ก) วิธีการเรียกประชุมตั้งบริษัท (มาตรา 1107) มีเงื่อนไขสำคัญ คือต้องจัดให้มีผู้เข้าร่วมหุ้นคนในหัวข้อที่ 3 เสียงก่อนจึงจะมีการประชุมตั้งบริษัทได้ โดยกำหนดวันประชุมตั้งบริษัท ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เริ่มก่อการเป็นผู้ดำเนินการ พร้อมทั้งส่งเอกสารเรียกว่ารายงานการตั้งบริษัท แล้วแจ้งรายละเอียดว่ามีผู้เข้าร่วมหุ้นครบถ้วนแล้วและกิจการอันจะกระทำในการประชุมตั้งบริษัท รายงานนี้ต้องส่งไปยังผู้เข้าร่วมหุ้นล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน ก่อนวันประชุม และยังต้องส่งสำเนาของรายงานไปให้นายทะเบียนบริษัทอีกด้วย ก่อนการประชุม ผู้เริ่มก่อการต้องจัดทำบัญชีผู้เข้าร่วมหุ้นโดยระบุจำนวนหุ้นที่ซื้อ พร้อมทั้งที่อยู่เสนอต่อที่ประชุมต่อไป

(ข) กิจการที่ต้องกระทำ (มาตรา 1108)

1. ทำความตกลงตั้งข้อบังคับของบริษัท เป็นข้อกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับบริษัทปฏิบัติตาม คล้ายกับกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท เช่น กำหนดวิธีการแต่งตั้งและถอนคณะกรรมการ อำนาจหน้าที่ของกรรมการ การประชุมใหญ่ เงินบันผล เงินทุนสำรอง เป็นต้น ในทางปฏิบัติ ผู้เริ่มก่อการจะเตรียมร่วมมาเพื่อขออนุมัติที่ประชุมเพื่อใช้เป็นข้อบังคับของบริษัทด้วย

กรณีที่จะมีการแก้ไขข้อบังคับของบริษัท หลังจากจดทะเบียนบริษัทแล้ว ต้องนำข้อบังคับที่แก้ไขไปจดทะเบียนใหม่ภายใน 14 วันนับแต่มีการลงมติพิเศษให้มีการแก้ไข

2. การให้สัตยบัน圍แก่ผู้เริ่มก่อการ กิจการที่ผู้เริ่มก่อการได้กระทำเพื่อประโยชน์ของบริษัทที่จะตั้งขึ้น อาจมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การจัดหาที่ดินสำนักงาน เป็นต้น เมื่อมีการประชุมตั้งบริษัท ผู้เริ่มก่อการจะเสนอต่อที่ประชุมให้อนุมัติกิจการที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าอนุมัติบริษัทก็จะรับผิดชอบต่อการดำเนินการตั้งแต่ล่า� ซึ่งจะมีผลต่อเมื่อบริษัทได้จดทะเบียนถูกต้องแล้วเท่านั้น

3. กำหนดจำนวนเงินเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้เริ่มก่อการ

เป็นร่างวัสดุตอบแทนการดำเนินการในการเตรียมการตั้งบริษัท ตามจำนวนที่ประชุมเห็นสมควรอนุมัติ แต่จะให้หรือไม่ก็สุดแต่ที่ประชุม

4. กำหนดให้มีหุ้นบุริมสิทธิ

เฉพาะในกรณีที่บริษัทกลงให้มีหุ้นบุริมสิทธิตามข้อเสนอของผู้เริ่มก่อการ จำนวนหุ้นบุริมสิทธิ์มีจำนวนเท่าใด และจะได้สิทธิพิเศษต่างจากหุ้นสามัญเพียงใดเป็นเรื่องที่จะประชุมทั้งกลุ่ม เชน การให้ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ์มีสิทธิ์ได้แบ่งผลกำไรก่อนหุ้นสามัญ

5. กำหนดเรื่องหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ์ที่ออกให้ผู้ถือหุ้นเป็นกรณีพิเศษ

โดยกำหนดหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ์ ที่ออกให้โดยถือว่าชำระเงินครบถ้วนแล้วหรือชำระบางส่วนแล้ว ซึ่งหุ้นประเภทนี้เรียกว่า “หุ้นลง” โดยผู้เริ่มก่อการต้องแจ้งเหตุผลของการออกหุ้นประเภทนี้ เพื่อเป็นการตอบแทนผู้ช่วยเหลือบริษัทในด้านต่าง ๆ ให้ที่ประชุมอนุมัติ

6. เดือกดังกรรมการและผู้สอบบัญชี

สำหรับจำนวนกรรมการนั้นสุดแต่ที่ประชุมจะพิจารณาส่วนผู้สอบบัญชีนั้นจะเลือกจากบุคคลภายนอก เพราะกฎหมายห้ามบุคคลที่มีส่วนได้เสียในบริษัท เช่น กรรมการ หรือพนักงานของบริษัทมาเป็น (ยกเว้นผู้ถือหุ้นของบริษัท)

ค. การออกเสียง

มติของที่ประชุมบริษัทถือเสียงข้างมากของที่ประชุม คือมีคะแนนเสียงของผู้เข้าชื่อหุ้นจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนนั้นหมด และมีจำนวนหุ้นรวมกันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมด

มีข้อห้ามผู้ที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่จะออกเสียง ห้ามออกเสียงในเรื่องนั้น ๆ¹

5. ผู้เริ่มก่อการมองงานให้กรรมการบริษัท (มาตรา 1110 วรรค 1)

หลังการประชุมตั้งบริษัท ผู้เริ่มก่อการถือว่าหมดหน้าที่ โดยจะมอบให้กรรมการบริษัทที่ได้รับแต่งตั้งจากที่ประชุมเป็นผู้ดำเนินงานต่อไป ส่วนในเรื่องความรับผิดชอบของผู้เริ่มก่อการ จะหมดสิ้นไปหลังจากบริษัทจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว

6. กรรมการบริษัทเรียกให้มีการชำระค่าหุ้น (มาตรา 1110 วรรค 2)

กรรมการบริษัทมีหน้าที่เรียกเงินค่าหุ้นครั้งแรกอย่างน้อยร้อยละยี่สิบห้าจากบรรดาผู้เข้าชื่อหุ้น ในกรณีที่หุ้นขายเกินราคาน้ำหนึ่งตั้งไว้เงินที่ได้เกินไปนั้นให้เก็บไว้เป็นทุนสำรองบริษัท

7. กรรมการต้องไปจดทะเบียนบริษัท (มาตรา 1111 และมาตรา 1112)

7.1 ข้อความที่ขอจดทะเบียนต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด

(1) มาตรา 1109

7.2 เอกสารที่ต้องใช้

7.3 ระยะเวลาการจดทะเบียน

7.4 ผลของการจดทะเบียน

คำอธิบาย 7.1 ข้อความที่ขอจดทะเบียนต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 1111)

(1) จำนวนหุ้นทั้งสิ้น ซึ่งได้มีผู้เข้าซื้อซื้อหรือได้จัดออกให้แล้ว แยกให้ปรากฏว่า เป็นหุ้นสามัญหรือหุ้นบุรุษสิทธิ์ จำนวนเท่าใด

(2) จำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุรุษสิทธิ์ ซึ่งออกให้เพื่อมอนหนึ่งว่าได้ใช้เต็มค่าแล้ว หรือได้ใช้แต่บางส่วนแล้ว นอกจากที่ใช้เป็นตัวเงิน และหุ้นที่ได้ใช้แต่บางส่วนนั้นได้ใช้แล้ว เพียงใด

(3) จำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหุ้นละเท่าใด

(4) จำนวนเงินที่ได้รับไว้เป็นค่าหุ้นรวมทั้งสิ้นเท่าใด

(5) ชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการทุกคน

(6) ถ้าให้กรรมการมีอำนาจจัดการบริษัท ให้ระบุอำนาจว่ามีอะไรบ้างและกำหนด จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้

(7) ข้อความระบุว่าบริษัทที่ได้ตั้งขึ้นโดยมีหรือไม่มีกำหนดอายุ

(8) สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ และสาขาทั้งปวง (ถ้ามี)

(9) รายการอย่างอื่นซึ่งเห็นสมควรจะให้ทราบแก่ประชาชน

(10) ตราของบริษัทจำกัด¹

(11) ข้อความระบุว่า บริษัทได้ตั้งขึ้นโดยมีข้อบังคับของบริษัท

7.2 เอกสารที่ต้องใช้²

1. คำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด (แบบ บจ. 1)

2. รายการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด (แบบ บจ. 3)

3. รายละเอียดของกรรมการบริษัท (แบบ ก.)

4. สำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัท

5. สำเนารายชื่อผู้ที่เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทอยู่ในวันประชุมตั้งบริษัท ซึ่งที่ประชุม ตั้งบริษัทได้รับรองแล้ว (แบบ บจ. 5)

6. แบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของห้างหุ้นส่วนบริษัท ตาม ประกาศกระทรวงพาณิชย์ยื่นต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท (แบบ สสช. 1) 2 ฉบับ

(1) ปกติกฎหมายไม่บังคับว่าต้องมี แต่มีกฎหมายกำหนดให้บริษัทต้องประทับตราลงในใบหุ้นทุกใบของบริษัท

(2) คู่มือจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด, กรมทะเบียนการค้า, 2525 หน้า 164

7. สำเนาข้อบังคับบริษัทฉบับติดอกร 100 นาท (ถ้ามี)
8. ข้อบังคับฉบับพิมพ์ จำนวน 10 ฉบับ (ถ้ามี)
9. หนังสือบริษัทสนับสนุนฉบับพิมพ์ จำนวน 10 ฉบับ
10. หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่เป็นที่ตั้งสำนักงานพร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านหรือเอกสารสิทธิอื่น (แสดงว่าผู้ให้ความยินยอมเป็นเจ้าของสิทธิในสถานที่)
11. แบบรับรองรายมือชื่อบุคคลที่ปรากฏในคำขอจดทะเบียนโดยสมาชิกเนติ-บันทิตยสภา (ถ้ามี)
12. หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

7.3 ระหว่างการจดทะเบียน

ต้องจดทะเบียนภายใน 3 เดือน นับแต่วันประชุมตั้งบริษัท มิฉะนั้นถือว่าบริษัทไม่ได้ตั้งขึ้นต้องคืนเงินที่รับไว้จากผู้เข้าซื้อหุ้นพร้อมดอกเบี้ย¹ หรือยอดแล้วไปดำเนินการจัดตั้งบริษัทใหม่อีกรอบหนึ่ง

7.4 ผลของการจดทะเบียน

1. บริษัทเป็นนิติบุคคล มีสิทธิและหน้าที่ตามที่จดทะเบียนไว้สามารถทำนิติกรรมตามกฎหมายได้ในนามบริษัท
2. ความรับผิดชอบของผู้เริ่มก่อการ ถือว่าสิ้นสุดลงนับแต่บริษัทได้จดทะเบียนแล้วยกเว้นหนี้สินที่ผู้เริ่มก่อการไม่ได้รับสัตยบันจากที่ประชุมตั้งบริษัท
3. ห้ามถอนการจองซื้อหุ้นหลังจากบริษัทจดทะเบียนแล้ว

ตัวอย่าง

1. **ปัญหากรณีที่เข้าหุ้นกันซื้อหุ้นบริษัทโดยไม่ถูกต้อง** เรียกค่าหุ้นคืนไม่ได้ จำเลยซักชวนให้ผู้อื่นเข้าซื้อหุ้นส่วนบริษัทโดยไม่ได้ระบุว่าเป็นบริษัทจำกัดได้มีการเริ่มงานไปบ้างแล้ว โดยผู้ซื้อหุ้นมอบให้จำเลยเป็นผู้ดำเนินกิจการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการแต่ผู้เดียว เช่นนี้ กิจการที่เข้าหุ้นกันนั้นจึงไม่ใช่บริษัทจำกัด แม้ยังไม่ได้จดทะเบียนผู้ซื้อหุ้น ก็จะขอเงินค่าหุ้นคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1112 หาได้ไม่²
2. **ปัญหากรณีหนี้ที่ประชุมตั้งบริษัทไม่อนุมติหรืออนุมติ** มาตรา 1113 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยหนี้ที่ที่ประชุมตั้งบริษัทไม่ได้อนุมติ ผู้เริ่ม

(1) มาตรา 1112

(2) คำพิพากษาฎีกาที่ 196/2517 หน้า 111

ก่อการต้องรับผิด หรือเมื่อจะมีอนุมติ ผู้เริ่มก่อการก็ยังต้องรับผิดไปจนกว่าจะได้จดทะเบียน
บริษัท¹

3. ปัญหากรณีบริษัทยังไม่ได้จดทะเบียน ผู้เริ่มก่อการต้องรับผิด

(1) ฟ้องว่าบุริษัทจำกัดละเมิด ภายหลังปรากฏว่ายังไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
โจทก์ก็ขอให้ศาลเรียกผู้เริ่มก่อการเข้ามาเป็นจำเลยรับผิดต่อโจทก์เป็นส่วนตัวตาม มาตรา 1113
ได้จดทะเบียนเป็นผู้เริ่มก่อการและเป็นผู้ถือหุ้นตามหนังสือบริษัทฯสันธิแล้ว หากจะเปลี่ยนแปลง
ก็ต้องจดทะเบียน ณ หอทะเบียนแห่งเดียวกันนั้น ตามบธรรมูลกฎหมายเพื่อและพาณิชย์²
มาตรา 1016 วรรค 2

(2) การที่รัฐยันต์ลงในนามของบริษัทไปทำให้บุคคลอื่นเสียหาย และบริษัท
จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายนั้น เมื่อบริษัทดังกล่าวยังไม่ได้จดทะเบียนและยังไม่มีสภาพ
เป็นนิติบุคคล ผู้เริ่มก่อการบริษัทต้องร่วมกันรับผิดตาม ป.พ.พ. ม. 1113³

(1) คำพิพากษาฎีกาที่ 734/2502 หน้า 1005

(2) คำพิพากษาฎีกาที่ 1741/2505 หน้า 1469

(3) คำพิพากษาฎีกาที่ 55/2523 หน้า 41

4. ตัวอย่างเอกสารคำขอจดทะเบียน

(1) คำขอจดทะเบียนนบริษัทจำกัด (บจก. 1)

คำขอที่.....
รับวันที่.....

สำนักงานทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท
.....

คำขอจดทะเบียนนบริษัทจำกัด

บริษัท.....จำกัด

ทะเบียนเลขที่.....

ข้าพเจ้าขอจดทะเบียนนบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

- หนังสือบริคณฑ์สนธิ
- แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณฑ์สนธิก่อนการจัดตั้งบริษัท ข้อ.....
- จัดตั้งบริษัทจำกัด
- ควบบริษัท
- นิติพิเศษให้ (เพิ่มทุน/ลดทุน/ควบบริษัท)
- 4 เพิ่มทุน/ลดทุน
- แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณฑ์สนธิ ข้อ 1 (ชื่อบริษัท)
- 5 แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณฑ์สนธิ ข้อ 2 (สำนักงานของบริษัท)
- 6 แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณฑ์สนธิ ข้อ 3 (วัตถุที่ประสงค์ของบริษัท)
- 4 แก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณฑ์สนธิ ข้อ 5 (ทุน/หุ้น/มูลค่าหุ้น)
- แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ข้อ.....
- 2 กรรมการ (เข้า.....คน) (ออก.....คน)
- 3 แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งลงชื่อผูกพันบริษัท
- 5 แก้ไขเพิ่มเติมที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่และ/หรือ สำนักงานสาขา
- แก้ไขเพิ่มเติมตราของบริษัท
- รายการอย่างอื่นซึ่งเห็นสมควรจะให้ทราบแก่ประชาชน

ได้แนบรายการจดทะเบียนและเอกสารประกอบคำขอมาด้วยแล้ว ดัง

- (1) รายการจดทะเบียน แบบ.....จำนวน.....แผ่น
- (2)
- (3)
- (4)
- (5)

(ประทับตราของบริษัท)

วันที่.....

ลงลายมือชื่อผู้ร่วมก่อการผู้จัดตั้งบริษัท/กรรมการผู้มีอำนาจผูกพันบริษัท

(.....).....(.....)

(.....).....(.....)

ขอรับรองว่าผู้ขอจดทะเบียนได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าเข้าเพี้ย

บันทึกนາຍทะเบียน

รับจดทะเบียน ณ วันที่

(.....).....(.....)

(ลงลายมือชื่อ)

.....นายทะเบียน

นายทะเบียน/

(.....)

ประทับตราตำแหน่ง

(2) หนังสือบริคณห์สนธิ (แบบ บอจ. 2)

หนังสือบริคณห์สนธิ

บริษัท จำกัด
ทํางานเบี้ยนเลขที่ บก

หนังสือบริคณฑ์สนับสนุนของบริษัท มีรายการดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ชื่อบริษัท “บริษัท.....” จำกัด*

ข้อ 2. สำนักงานของบริษัททั้งสี่ ณ จังหวัด

ข้อ 3. วัตถุที่ประสงค์ทั้งหลายของบริษัท มี ข้อ ดังปรากฏในแบบ ว. ที่แนบ

ข้อ 4. ผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ต่างรับผิดชอบกันเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนมั่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

(ถ้าจะให้กิริยารับผิดชอบไม่ซ้ำกันก็ได้ โดยให้เลือกความรับผิดชอบนั้นไว้ด้วย ถ้าไม่มีให้ _____)

ข้อ 5. ทุนของบริษัท กำหนดไว้เป็นจำนวน บาท (.....) (ตัวอักษร) (ตัวเลข)

แม่งอกเป็น..... หุน (.....) มูลค่าหุนละ..... บาท (.....)

ข้อ 6. ชื่อ สำนัก อาชีวะ และ ลายมือชื่อ ทั้งจำนวนทั้งชื่องานคนต่างด้าวเข้าร่วมกิจกรรมนี้ไว้ของผู้ร่วมก่อการตั้งบริษัทฯ..... คน มีดังนี้

(1) ອາຊີວະ ອາບຸ ປິ

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้เข้าชื่อชื่อหุ้นไว้แล้ว..... หุ้น (ลงลายมือชื่อ).....

(2) อาชีวะ..... อาชีวะ..... ปี.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้เข้าชื่อขอหันไว้แล้ว..... หัน (ลงลายมือชื่อ).....

(3) อาชีวะ..... อายุ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้เข้าชื่อข้อหันไว้แล้ว..... หัน (ลงลายมือชื่อ).....

(4) ଆଶ୍ରମ ବାୟ ପି

อยู่บ้านเลขที่.....

เจ้าของห้องน้ำแล้ว ห้องน้ำ (คงจะเนื่องร้อง)

(5) ଆର୍ତ୍ତିକ ମାତ୍ର ୫

กบงกช

ໄລ້ເນັ້ນສົ່ງເຫຼືອພັນປະເວົາ ຜົນ (ກວດຈາຍເຊີ້ມຄວາ)

សារិយ៍ និង សារិយ៍ ក្នុង ប្រព័ន្ធផ្លូវការ និង សារិយ៍ ក្នុង ប្រព័ន្ធផ្លូវការ

ເຫດຜົນຂອງພຸດທະນາໄວແລ້ວ..... ທຸນ (ຮັກສາເປັນອອກ).
(?) 20 ສິນຍາ 2014 ປີ

(1) १८३..... १८४..... १८५..... १८६.....

.....
.....

ເດເນັ້ນອ່ານວ່າ..... ຖໍມ (ດັກໄລຍນອຸປະກອດ).

(ลงลายมือชื่อ)..... ผู้ร่วมก่อการผู้ขอจดทะเบียน

$$\left(\quad \quad \quad \quad \quad \quad \right)$$

หน้า ของจำนวน หน้า (ลงลายมือชื่อ) นายทะเบียน
เอกสารประจำเดือนที่ / (.....)

คำรับรองลายมือชื่อของพยาน

ข้าพเจ้า..... อายุ..... ปี
อยู่บ้านเลขที่.....
ข้าพเจ้า..... อายุ..... ปี
อยู่บ้านเลขที่.....

ขอรับรองว่าผู้ริบก่อการดังบริษัทนี้ทุกคน ได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงลายมือชื่อ)..... พยาน

(.....)

(ลงลายมือชื่อ)..... พยาน

(.....)

หนังสือบริคณห์สนธิฉบับนี้ ทำขึ้นเมื่อวันที่.....

ผนึกเอกสารแสดงปี
ต้นฉบับ 100 บาท
คุ่มฉบับ 1 บาท

(ลงลายมือชื่อ)..... ผู้ริบก่อการผู้ขอจดทะเบียน
(.....)

หน้า..... ของจำนวน..... หน้า บริษัท..... จำกัด
เอกสารประกอบคำขอที่..... / (ลงลายมือชื่อ)..... นายทะเบียน
(.....)

(3) ข้อบังคับบริษัท¹

ข้อบังคับ

ของ

บริษัท.....จำกัด

ข้อ 1. ข้อบังคับนี้ ถ้ามิได้ตราไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวด้วยบริษัทจำกัดมาใช้บังคับ

ข้อ 2. หุ้นของบริษัททั้งหมดเป็นหุ้นสามัญชนิดระบุชื่อที่ต้องใช้เงินจนเต็มมูลค่าหุ้น และใบหุ้นของบริษัทด้วยมีกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราของบริษัท

ข้อ 3. การโอนหุ้นจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน โดยมีพยานสองคนลงชื่อรับรอง และจะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกได้ ต่อเมื่อบริษัทจดแจ้งการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว

ข้อ 4. คณะกรรมการของบริษัทจะพึงมีจำนวนเท่าใดให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้กำหนด

ข้อ 5. ถ้าดำเนินการว่างลง เพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระคณะกรรมการจะเลือกผู้อื่นขึ้นแทนก็ได้ แต่ให้มีเวลาอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่กรรมการผู้ออกไปนั้นชอบจะอยู่ได้

ข้อ 6. การประชุมกรรมการต้องมีคณะกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุมปรึกษาภารกิจการได้

ข้อ 7. คำบอกรกล่าวด้วยประชุมกรรมการ ให้ส่งทางไปรษณีย์ไปยังกรรมการก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และเรื่องที่จะประชุมกัน

ข้อ 8. ให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นทั่วไปเป็นประชุมใหญ่ภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนเป็นบริษัท และต่อนั้นไปก็ให้มีการประชุมใหญ่ครั้งหนึ่งทุกปี การประชุมเช่นนี้เรียกว่าการประชุมสามัญ และการประชุมใหญ่คราวอื่นบรรดาที่มีนอกจากนี้ เรียกว่าการประชุมวิสามัญ

ข้อ 9. กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อได้กู้สูดแต่จะเห็นสมควร หรือเมื่อผู้ถือหุ้นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าแห่งจำนวนหุ้นของบริษัทเข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญก็ได้

(1) คู่มือจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด. กรมทะเบียนการค้า, 2525 หน้า 177

ข้อ 10. คำอကກล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกคราวให้ลงพิมพ์โฆษณาอย่างน้อยสองคราวในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ฉบับหนึ่ง หรือส่งทางไปรษณีย์ไปยังผู้ถือหุ้นทุกคน ก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ 11. ในการประชุมใหญ่ต้องมีผู้ถือหุ้นมาเข้าร่วมประชุมรวมกันแทนหุ้นได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่แห่งทุน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ 12. ให้กรรมการจัดทำบัญชีงบดุลแสดงรายการจำนวนทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัท กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนทุกรอบของปีทางบัญชีเงินของบริษัท โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

ข้อบังคับนี้ ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมตั้งบริษัทเมื่อวันที่.....

(ลงลายมือชื่อ)..... กรรมการ
()

(4) หนังสือรับรองว่าบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว

หนังสื่อนี้รับรองเดพะข้อความที่บริษัท
ได้นำมาจดทะเบียนไว้เพื่อผลกงกฤษามาษท่านนี้
ข้อเท็จจริงเป็นสิ่งที่ควรไว้พิจารณาฐานะ

ที่..

คำรับรองที่ถูกต้องสมบูรณ์ต้องมีเจ้าที่
มีลายมือชื่อเดิมนาทะเบียน
และประทับตราหนังสือที่แน่นด้วย

สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

หนังสือรับรอง

ขอรับรองว่าบริษัทนี้ ได้จดทะเบียน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็น
นิติบุคคลประเภท บริษัทจำกัด ทะเบียนเลขที่..... เมื่อวันที่.....
ปรากฏข้อความในรายการตามเอกสารทะเบียน ณ วันออกหนังสือ ดังนี้

1. ชื่อบริษัท “บริษัท” จำกัด”

2. กรรมการของบริษัท มี..... คน ตามรายชื่อต่อไปนี้

- (1) (2)
- (3) (4)
- (5) (6)
- (7) (a)
- (9) (10)
- (11) (12)
- (13) (14)
- (15) (16)

3. จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งลงชื่อผูกพันบริษัทได้ คือ

.....
.....
.....

4. ทุนจดทะเบียน กำหนดไว้เป็นจำนวนเงิน..... บาท

5. สำนักงานแห่งใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่.....

6. วัตถุที่ประสงค์ของบริษัท มี..... ข้อ ดังปรากฏในสำเนาเอกสารแนบท้าย
หนังสือรับรองนี้ จำนวน..... แผ่น โดยมีลายมือชื่อนายทะเบียนซึ่งรับรองเอกสารและ
ประทับตราสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเป็นสำคัญ

ออกให้ ณ วันที่.....

(.....)

นายทะเบียน

บทที่ 3

หุ้นและผู้ถือหุ้น

มีเรื่องสำคัญที่ควรรู้ ดังนี้คือ

- (1) ลักษณะสำคัญของหุ้น (มาตรา 1117-มาตรา 1129)
- (2) การเรียกเก็บเงินค่าหุ้น (มาตรา 1120-มาตรา 1122)
- (3) การรับหุ้น (มาตรา 1123-มาตรา 1126)
- (4) แบบของใบหุ้น (มาตรา 1127)
- (5) การโอนหุ้น (มาตรา 1129-มาตรา 1133)
- (6) สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น (มาตรา 1138-มาตรา 1141)

ตัวบทกฎหมาย

มาตรา 1117 บัญญัติว่า “อันมูลค่าของหุ้น ๆ หนึ่งหุ้น มิให้ต่ำกว่าห้าบาท”

มาตรา 1118 บัญญัติว่า “อันหุ้นนั้น ท่านว่าจะแบ่งแยกหาได้ไม่

ถ้าบุคคลมีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้น ๆ เดียวกัน กัน ท่านว่าต้องตั้งให้คนใด คนหนึ่งในจำนวนนั้นแต่คนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้ถือหุ้น

อนึ่ง บุคคลห้ามพยายามซื้อหุ้น ๆ เดียวกัน กัน ต้องร่วมกันรับผิดชอบริษัทในการ ส่งใช้มูลค่าของหุ้น”

มาตรา 1119 บัญญัติว่า “หุ้นทุก ๆ หุ้นจำต้องให้ใช้เป็นเงินจนเต็มค่า เว้นแต่หุ้นซึ่ง ออกตามบทบัญญัติมาตรา 1108 อนุมาตรา (5) หรือมาตรา 1221

ในการใช้เงินเป็นค่าหุ้นนั้น ผู้ถือหุ้นจะหักหนี้กับบริษัทหาได้ไม่”

มาตรา 1120 บัญญัติว่า “บรรดาเงินค่าหุ้นซึ่งยังจะต้องส่งอีกนั้น กรรมการจะเรียก ให้ผู้ถือหุ้นส่งใช้เสียเมื่อได้ก็ได้ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่น”

มาตรา 1121 บัญญัติว่า “การเรียกเงินค่าหุ้นแต่ละคราวนั้น ท่านบังคับว่าให้ส่ง คำนออกกล่าวล่วงหน้าไม่ต่ำกว่าปีสิบเอ็ดวันด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปรษณีย์ และผู้ถือหุ้น ทุกคนจะต้องใช้เงินตามจำนวนที่เรียกนั้น สุดแต่กรรมการจะได้กำหนดไว้ว่าให้ส่งไปยังผู้ได้ ณ ที่ได้ และเวลาใด”

มาตรา 1222 บัญญัติว่า “ถ้าและเงินอันจะพึงส่งใช้เป็นค่าหุ้นตามเรียกนั้น ผู้ถือหุ้น คนใดมิได้ส่งใช้ตามวันกำหนดให้ไว้ ผู้นั้นจำต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันที่กำหนดให้ส่งใช้จนถึงวันที่ได้ส่งเสร็จ”

มาตรา 1123 บัญญัติว่า “ถ้าผู้ถือหุ้นคนใดละเลยไม่ส่งใช้เงินที่เรียกค่าหุ้นตามวันกำหนดกรรมการจะส่งคำบอกร่างด้วยจดหมายส่งลงทะเบียนไปยังผู้นั้นให้ส่งใช้เงินที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยด้วยก็ได้

ในคำบอกร่างอันนี้ ให้กำหนดเวลาไปพoSมควรเพื่อให้ใช้เงินที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ย และต้องบอกไปด้วยว่าให้ส่งใช้ ณ สถานที่ใด อนึ่ง ในคำบอกร่างนั้นจะแจ้งไปด้วยก็ได้ว่า ถ้าไม่ใช้เงินตามเรียก หุ้นนั้นอาจจะถูกปรับ”

มาตรา 1124 บัญญัติว่า “ถ้าในคำบอกร่างมีข้อแฉลงความถึงการรับหุ้นด้วยแล้ว หากเงินค่าหุ้นที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยยังคงค้างชำระอยู่ต่ำงได้กรรมการจะบอกรับหุ้นนั้น ๆ เมื่อได้ก็ได้”

มาตรา 1125 บัญญัติว่า “หุ้นซึ่งรับแล้วนั้นให้ออกขายทอดตลาดโดยไม่ชักชา ได้จำนวนเงินเท่าใดให้อหังก์ใช้ค่าหุ้นที่เรียกกับทั้งดอกเบี้ยค้างชำระ ถ้ายังมีเงินเหลือเท่าใด ต้องส่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นนั้น”

มาตรา 1126 บัญญัติว่า “แม้ว่าวิธีการรับหุ้นขายหุ้นจะไม่ถูกต้องด้วยระเบียนก็ตี ท่านว่าหากเป็นเหตุให้สิทธิของผู้ซื้อหุ้นซึ่งรับนั้นเสื่อมเสียไปอย่างไรไม่”

มาตรา 1127 บัญญัติว่า “ให้บริษัททำใบหุ้นคือใบสำคัญสำหรับหุ้นใบหนึ่งหรือ หลายใบมอบให้เป็นคูมือแก่ผู้ถือหุ้นลงทุก ๆ คน

เมื่อมอบใบหุ้นนั้น จะเรียกค่าธรรมเนียมก็ได้ สุดแต่กรรมการจะกำหนด แต่มิได้ เกินห้าสิบบาทคงค์”

มาตรา 1128 บัญญัติว่า “ในใบหุ้นทุก ๆ ใบ ท่านให้กรรมการลงลายมือชื่อของ คนหนึ่งเป็นอย่างน้อย และประทับตราของบริษัทเป็นสำคัญ

ในใบหุ้นนั้นต้องมีข้อความต่อไปนี้ คือ

(1) ชื่อบริษัท

(2) เลขหมายหุ้นที่กล่าวถึงในใบหุ้นนั้น

(3) มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นเงินเท่าใด

(4) ถ้าและเป็นหุ้นที่ยังมิได้ใช้เงินเสร็จ ให้จดลงว่าได้ใช้เงินค่าหุ้นแล้วหุ้นจะเท่าใด

(5) ชื่อผู้ถือหุ้น หรือคำแฉลงว่าได้ออกใบหุ้นนั้นให้แก่ผู้ถือ”

มาตรา 1129 บัญญัติว่า “อันว่าหุ้นนั้นย้อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอม

ของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อนั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารนั้นต้องແດลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

การโอนซึ่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้จนกว่าจะได้จดแจ้งการโอนทั้งชื่อและสำเนาของผู้รับโอนนั้น ลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น”

มาตรา 1130 บัญญัติว่า “หุ้นใดเงินที่เรียกค่าหุ้นยังคงค้างชำระอยู่หุ้นนั้นบริษัทจะไม่ยอมรับจดทะเบียนให้โอนก็ได้”

มาตรา 1131 บัญญัติว่า “ในระหว่างสิบสี่วันก่อนวันประชุมใหญ่สามัญบริษัทจะปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นเสียก็ได้”

มาตรา 1132 บัญญัติว่า “ในเหตุบางอย่างเช่นผู้ถือหุ้นตายก็ต้องรับผิดชอบเดือนหุ้นนั้น หากว่าบุคคลนั้นนำใบหุ้นมาเวนคืน เมื่อเป็นวิสัยจะทำได้ ทั้งได้นำหลักฐานอันสมควรมาแสดงด้วยแล้ว ก็ให้บริษัทรับบุคคลนั้นลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นสืบไป”

มาตรา 1133 บัญญัติว่า “หุ้นซึ่งโอนกันนั้น ถ้าเป็นหุ้นยังมิได้ส่งเงินใช้เต็มจำนวนค่าหุ้น ท่านว่าผู้โอนยังคงต้องรับผิดในจำนวนเงินที่ยังมิได้ส่งใช้ให้ครบถ้วนนั้น แต่ว่า

- (1) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดในหนี้อันหนึ่งอันใดของบริษัทซึ่งได้ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังโอน
- (2) ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบส่วนใช้หนี้ เว้นแต่ความประภูมิขึ้นแก่ศาลว่าบรรดาผู้ที่ยังถือหุ้นของบริษัทอยู่นั้นไม่สามารถออกส่วนใช้หนี้อันเข้าจะพึงต้องออกใช้นั้นได้

ในข้อความรับผิดเช่นว่ามานั้น ท่านห้ามมิให้พองผู้โอนเมื่อพันสองปีนับแต่ได้จดแจ้งการโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น”

มาตรา 1134 บัญญัติว่า “ใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือหุ้น จะออกได้ก็แต่เมื่อมีข้อบังคับของบริษัทอนุญาตไว้ และจะออกให้ได้แต่เฉพาะเพื่อหุ้นซึ่งได้ใช้เต็มค่าแล้ว ในกรณีเช่นว่านี้ผู้ทรงใบหุ้นชนิดระบุชื่อย่อมมีสิทธิจะได้รับใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือเมื่อเวนคืนใบหุ้นชนิดระบุชื่อนั้นให้ขึ้ดมาเสีย”

มาตรา 1135 บัญญัติว่า “หุ้นชนิดที่มิใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือหุ้น ย่อมโอนกันได้เพียงด้วยส่งมอบใบหุ้นแก่กัน”

มาตรา 1136 บัญญัติว่า “ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือย่อมมีสิทธิจะมาขอเปลี่ยนเจ้าใบหุ้นชนิดระบุชื่อได้ เมื่อเวนคืนใบหุ้นฉบับออกให้แก่ผู้ถือหุ้นให้ขึ้ดมาเสีย”

มาตรา 1137 บัญญัติว่า “ถ้าข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดไว้เป็นครุณอันหนึ่ง สำหรับผู้จะเป็นกรรมการ ว่าจะจะต้องเป็นผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนเท่าหนึ่งเท่าใดให้รั้ หุ้นเช่นนี้ ท่านว่าต้องเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อ”

มาตรา 1138 บัญญัติว่า “บริษัทจำกัดต้องมีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น มีรายการดังต่อไปนี้ คือ

(1) ชื่อและสำเนา กับอาชีวะ ถ้าว่ามี ของผู้ถือหุ้น ข้อແດลงเรื่องหุ้นของผู้ถือหุ้น คนหนึ่ง ๆ แยกหุ้นออกตามเลขหมายและจำนวนเงินที่ได้ใช้แล้ว หรือที่ได้ตกลงกันไว้ให้ถือ ว่าเป็นอันได้ใช้แล้วในหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ

(2) วันเดือนปีซึ่งได้ลงทะเบียนบุคคลผู้หุ้นนึง ๆ เป็นผู้ถือหุ้น

(3) วันเดือนปีซึ่งบุคคลคนใดคนหนึ่งขาดจากเป็นผู้ถือหุ้น

(4) เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ และเลขหมายของ หุ้นซึ่งได้ลงในใบหุ้นนั้น ๆ

(5) วันที่ได้ขึ้นมาใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ”

มาตรา 1139 บัญญัติว่า “สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเริ่มแต่วันจดทะเบียนบริษัทนั้น ให้ รักษาไว้ ณ สำนักงานของบริษัทแห่งที่ได้บอกทะเบียนไว้ สมุดทะเบียนนี้ให้เปิดให้แก่ผู้ถือ หุ้นทั้งหลายดูได้ในระหว่างเวลาทำการโดยไม่เรียกค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งอย่างใด แต่กรรมการ จะจำกัดเวลาลงไว้อย่างไรพอสมควรก็ได้ หากไม่น้อยกว่าวันละสองชั่วโมง

ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ที่ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ทั้งหมด ในเวลาที่ประชุม และรายชื่อผู้ที่ขาดจากเป็นผู้ถือหุ้นจำเดิมแต่วันประชุมสามัญครั้งที่แล้วมากันนั้น ไปยังนายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง และมิให้ชักชาวกว่าวันที่สิบสี่นับแต่วันประชุมสามัญ บัญชีรายชื่อนี้ให้มีรายการบรรดาที่ระบุไว้ในมาตรา ก่อนนั้นทุกประการ”

มาตรา 1140 บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นชอบที่จะเรียกให้ส่งมอบทะเบียน เช่นวันนั้น หรือ แต่ตอนหนึ่งตอนใดแก่ตนได้ เมื่อเสียค่าคัดสำเนาห้าสิบສตางค์ต่อร้อยคำ”

มาตรา 1141 บัญญัติว่า “สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นพยานหลักฐานอันถูกต้อง ในข้อกระทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับหรือให้อำนาจให้ เอาลงในทะเบียนนั้น”

มาตรา 1142 บัญญัติว่า “ถ้าบริษัทได้ออกหุ้นบุริมสิทธิไปแล้ว ได้กำหนดไว้ว่า บุริมสิทธิจะมีแก่หุ้นนั้น ๆ เป็นอย่างไร ท่านห้ามมิให้แก่ไปอีกเลย”

มาตรา 1143 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้บริษัทจำกัดเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเองหรือ รับจำนำหุ้นของตนเอง”

คำอธิบาย

1. ลักษณะสำคัญของหุ้น

- (1) มูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้นไม่ให้ต่ำกว่าห้าบาท
- (2) หุ้นทุกหุ้นจะต้องมีราคาหุ้นเท่า ๆ กัน
- (3) ห้ามแบ่งแยก แต่ละหุ้นผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของมีเพียงหนึ่งคน ในกรณีที่มีบุคคลหลายคน เป็นเจ้าของหุ้น ให้ตั้งตัวแทนเพียงคนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้น
- (4) หุ้นทุกหุ้นต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินจนครบมูลค่าหุ้น ยกเว้นแต่กรณีการออกหุ้น ให้เป็นกรณีพิเศษโดยไม่ต้องชำระเป็นเงิน (หุ้นลง) ในที่ประชุมตั้งบริษัทหรือที่ประชุมใหญ่ มีมติพิเศษในกรณีเพิ่มทุน โดยออกหุ้นใหม่ให้เสรีอ่อนหนึ่งว่าได้ชำระค่าหุ้นครบแล้วหรือเพียง บางส่วน เพื่อเป็นการตอบแทนแรงงานหรือทรัพย์สินอย่างอื่น
มีข้อห้ามผู้ถือหุ้นที่เป็นเจ้าหนี้บริษัทหักหนี้กับบริษัทเพื่อชำระค่าหุ้นที่ค้างชำระ¹
- (5) มีใบหุ้นเป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นเจ้าของหุ้น
- (6) สามารถโอนหุ้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้บริษัทยินยอม เว้นแต่ในกรณีเป็นหุ้น ระบุชื่อซึ่งมีข้อบังคับบริษัทห้ามโอน

2. การเรียกเก็บเงินค่าหุ้น

กรรมการบริษัทมีอำนาจเรียกให้ผู้ถือหุ้นชำระค่าหุ้นที่ค้างชำระอยู่เมื่อใดก็ได้ เพื่อ นำเงินมาใช้ในกิจการของบริษัท ถ้าหากผู้ถือหุ้นไม่เห็นด้วยมีสิทธิขอให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น พิจารณาเรื่องนี้เพื่อให้ที่ประชุมมีมติสั่งระงับ มติของที่ประชุมใหญ่เป็นที่สุด

สำหรับวิธีเรียกเก็บเงินค่าหุ้นนั้นต้องทำตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ดังนี้คือ

1. กรรมการบริษัท² ส่งจดหมายเรียกค่าหุ้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียน
2. ส่งจดหมายล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 21 วันก่อนถึงกำหนดวันชำระ
3. ในจดหมายต้องระบุรายละเอียดว่าให้ผู้ถือหุ้นนำเงินไปชำระกับใคร ณ สถานที่ และเวลาใด

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 2016/2492

² ผู้ชำระบัญชีบริษัทที่เลิกกันมีอำนาจพ้องเรียกค่าหุ้นที่ค้างชำระจากผู้ถือหุ้นเข่นเดียวกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 170/2477)

กรณีผู้ถือหุ้น ไม่ยอมชำระค่าหุ้น

ผู้ถือหุ้นต้องเสียดอกเบี้ยน้ำต่ำวันที่กำหนดชำระจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จสิ้น สำหรับยอดขาดอกเบี้ยนขึ้นอยู่กับข้อบังคับของบริษัท (ถ้ามี) ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เรียกໄດ້เมื่อก่อนร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าไม่มีกำหนดไว้ให้ใช้อัตราทั่วไปตามกฎหมายคือร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

3. การรับหุ้น

บริษัทจะรับหุ้นที่ผู้ถือหุ้น ต่อเมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้มาชำระค่าหุ้นที่ค้างชำระพร้อมทั้งดอกเบี้ยและต้องระบุว่าถ้าไม่มาชำระภายในกำหนดบริษัทจะรับหุ้น กรณีเขียนนี้บริษัทจะรับหุ้นนั้นได้ทันที โดยนำหุ้นที่รับนั้นขายทอดตลาด เพื่อเอาเงินมาชำระหนี้ค่าหุ้นที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ย ถ้าเงินยังขาดเจ้าของหุ้นยังต้องรับผิดชอบใช้เงินที่ขาด¹ ถ้าขายได้เกินกว่าหนึ่งต้องคืนเงินที่เกินให้เจ้าของหุ้นไป มีข้อห้ามบริษัทไม่ให้ถือหุ้นของบริษัทเองต้องนำออกขายทอดตลาดเท่านั้น²

กรณีที่บริษัทฝ่ายเดียวไม่ดำเนินการรับหุ้นตามที่กฎหมายกำหนด ผู้รับผิดชอบคือกรรมการบริษัทที่มีความผิดทางอาญาอีกด้วย³

4. แบบของใบหุ้น

ใบหุ้นของบริษัทมี 2 ประเภทคือ

- ก. ใบหุ้นระบุชื่อผู้ถือหุ้น
- ข. ใบหุ้นผู้ถือ (ไม่ระบุชื่อ)
- ก. ใบหุ้นระบุชื่อผู้ถือหุ้น⁴

ข้อความในใบหุ้นต้องมีกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราบริษัท และมีข้อความดังต่อไปนี้

1. ชื่อบริษัท
2. เลขหมายหุ้นที่กล่าวถึงในใบหุ้นนั้น
3. มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นเงินเท่าใด

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 135/2474

² มาตรา 1143

³ พ.ร.บ. กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัด บวิษัทจำกัด พ.ศ. 2499 มาตรา 7 และมาตรา 25

⁴ กรรมการบริษัทดังเป็นผู้ถือหุ้นชนิดระบุชื่อ ในกรณีที่ห้าบังคับบริษัทกำหนดให้กรรมการบริษัทเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทด้วย (มาตรา 1137) โดยปกติออกให้กับผู้ถือหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบแล้ว และผู้ถือหุ้นที่ยังชำระค่าหุ้นไม่ครบ

4. ถ้าเป็นหุ้นที่ชำระเงินครบแล้ว ให้ระบุว่าได้ใช้เงินครบแล้ว ถ้ายังไม่ครบให้ระบุว่าได้ใช้แล้วมูลค่าหุ้นละเท่าใด

5. ชื่อผู้ถือหุ้น

บ. ในหุ้นผู้ถือ (ไม่ระบุชื่อ)¹

ข้อความในใบหุ้น ต้องมีกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราบริษัทและมีข้อความดังต่อไปนี้

1. ชื่อบริษัท

2. เลขหมายหุ้นที่ก่อตั้งในใบหุ้นนั้น

3. มูลค่าหุ้นหนึ่งเป็นจำนวนเท่าใด

4. หุ้นนั้นได้ใช้เงินเสร็จครบมูลค่าแล้ว

5. คำแกล้งว่าได้ออกใบหุ้นให้แก่ผู้ถือ

5. การโอนหุ้น

หลักมือญี่ปุ่น หุ้นของบริษัทนั้นโอนกันได้เสมอโดยไม่จำต้องให้บริษัทยินยอม เว้นแต่เป็นหุ้นชนิดระบุชื่อ ซึ่งมีข้อบังคับบริษัทไว้เป็นอย่างอื่น การโอนหุ้นของหุ้นระบุชื่อต้องทำเป็นหนังสือมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด มีฉบับนี้ถือว่าการโอนหุ้นไม่ถูกต้อง แต่การโอนหุ้นผู้ถือมีผลทันทีเมื่อมีการส่งมอบใบหุ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

ก. การโอนหุ้นระบุชื่อ มีหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

1. ต้องทำเป็นหนังสือ

2. ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน

3. มีพยานอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย

4. ในหนังสือโอนหุ้นต้องระบุเลขหมายเลขหุ้นซึ่งโอนกันให้ชัดเจน

5. ไปแจ้งการโอนทั้งชื่อและที่อยู่ของผู้รับโอนในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท จึงจะมีผลใช้จ้างกับบริษัทหรือบุคคลภายนอกได้²

¹ ออกหุ้นชนิดนี้ได้เฉพาะเมื่อข้อบังคับของบริษัทอนุญาตและออกให้กับผู้ซื้ரะหว่างค่าหุ้นครบแล้วเท่านั้น

² ปกติแล้วต้องทำให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน แต่เฉพาะข้อที่ 5 หากไม่แก้ไขในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท แต่ครอบครองใบหุ้นโดยเจตนาเป็นเจ้าของเป็นระยะเวลา 5 ปี ถือว่าได้กรรมสิทธิ์ในหุ้นนั้นโดยการครอบครองปรบักษ์ (มาตรา 1382)

มีบางกรณีที่บริษัทมีสิทธิไม่ยอมจดทะเบียนการโอนหุ้น ถ้าหุ้นนั้นยังค้างชำระค่าหุ้น¹ หรืออยู่ระหว่างระยะเวลาปิดทะเบียนพักการโอนหุ้นก่อนที่จะมีการประชุมใหญ่สามัญ²

๖. การโอนหุ้นผู้ถือ ไม่ต้องทำเป็นหนังสือเพียงแต่ส่งมอบใบหุ้นแก่ผู้รับโอน ถือว่าผู้ที่ได้รับใบหุ้นไว้เป็นเจ้าของหุ้นทันที³

ผลการโอนหุ้น

เมื่อได้ปฏิบัติตามต้องตามที่กฎหมายกำหนด ผู้รับโอนหุ้นถือว่าเป็นผู้ถือหุ้นแทนผู้โอนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นคนเดิม และถ้าเป็นหุ้นที่ชำระค่าหุ้นครบแล้วหรือหุ้นผู้ถือ ผู้โอนไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ อีก แต่ในกรณีที่เป็นหุ้นที่ค้างชำระค่าหุ้น (หุ้นชนิดระบุชื่อ) ผู้โอนยังต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินที่ค้างชำระต่อไป ยกเว้นแต่หนี้ของบริษัทเกิดขึ้นหลังการโอนหุ้นแล้ว หรือผู้ถือหุ้นของบริษัทยังสามารถใช้หนี้ของบริษัทได้ (โดยวิธีเรียกเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระ) ถ้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ จึงจะมีสิทธิเรียกจากผู้โอน ภายในอายุความ 2 ปี นับแต่วันที่มีการแจ้งการโอนหุ้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น

๖. สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น

เป็นเอกสารสำคัญของบริษัทเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่ให้ข้อสนับสนุนว่า ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ตามจำนวนที่ปรากฏในทะเบียน กฎหมายกำหนดให้สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นมีรายการ ดังนี้คือ

1. ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ ของผู้ถือหุ้น ข้อແຄลงเรื่องหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ แยกหุ้นออกตามเลขหมายและจำนวนเงินที่ได้ใช้แล้วหรือที่ได้ตกลงกันให้ถือว่าเป็นอันได้ใช้แล้วในหุ้นของผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง ๆ
 2. วัน เดือน ปี ซึ่งได้ลงทะเบียนบุคคลผู้หนึ่ง ๆ เป็นผู้ถือหุ้นนั้น
 3. วัน เดือน ปี ซึ่งบุคคลคนใดคนหนึ่งขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้น
 4. เลขหมายใบหุ้นและวันที่ลงในใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือและเลขหมายของหุ้นซึ่งได้ลงไว้ในใบหุ้นนั้น ๆ
 5. วันที่ได้ขึ้นมาใบหุ้นชนิดระบุชื่อ หรือชนิดออกให้แก่ผู้ถือ
- บริษัทจะเก็บรักษาสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นไว้ที่สำนักงานของบริษัท และเปิดโอกาส

¹ มาตรา 1130

² มาตรา 1131

³ มาตรา 1135

ให้ผู้ถือหุ้นดูได้ตามเวลาที่กำหนด ผู้ถือหุ้นมีสิทธิขอให้บริษัทคัดสำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนได้ และนอกจากนี้บริษัทยังมีหน้าที่ต้องส่งสำเนาบัญชีผู้ที่ยังถือหุ้น และผู้ที่ขาดจากการเป็นผู้ถือหุ้นไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทอีกด้วย

ตัวอย่าง

1. ปัญหากรณีผู้ถือหุ้นของหักกลบลงหนี้ค่าหุ้นที่กำกับชำระ

- ผู้ร้องขอเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดและยังคงชำระเงินค่าหุ้นอยู่ แต่ผู้ร้องขอเป็นเจ้าหนี้บริษัทเพื่อได้ชำระหนี้แทนไปในฐานผู้ค้าประภัน ต่อมาเมื่อบริษัทล้มละลายและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แจ้งให้ชำระเงินค่าหุ้น ผู้ร้องจะขอให้อาหนี้ดังกล่าวหักกลบลงกันหากได้ไม่¹

- บริษัทเอาเงินที่ผู้ถือหุ้นให้ยืมมาหักกับราคาหุ้นที่ผู้ถือหุ้นค้างชำระ ขัดต่อมาตรา 1119 ถือว่ายังไม่ได้ชำระค่าหุ้นในส่วนนี้²

- การชำระค่าหุ้นบริษัทจำกัดที่ต้องชำระเป็นเงินจะหักหนี้กับบริษัทไม่ได้³

2. ปัญหากรณีการรับหุ้นถ้าทำไม่ถูกต้องตามกฎหมายเจ้าหนี้มีอำนาจให้ศาลสั่งยึดหรืออายัด

การที่บริษัทจำกัดจะรับหุ้นของผู้ถือที่ยังคงชำระเงินค่าหุ้นเอาออกขายทอดตลาดนั้นจะต้องปฏิบัติการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้บริบูรณ์เสียก่อน มิฉะนั้น ต้องถือว่าหุ้นนั้นยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถือหุ้นอยู่ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ถือหุ้นมีอำนาจให้ศาลสั่งยึดหรืออายัดหุ้นนั้นได้⁴

3. ปัญหาการโอนหุ้นไม่ถูกต้อง

- โอนหุ้นส่วนบริษัทจำกัดชนิดระบุชื่อเมื่อไม่ได้ลงชื่อผู้รับโอนด้วยยื่มเป็นโน้มนา闷จะได้จดแจ้งการโอนในทะเบียนของบริษัทก็ใช่ไม่ได้

มาตรา 1141 เป็นแต่ข้อสันนิษฐานว่าทะเบียนของบริษัทถูกต้องและไม่ใช่ข้อสันนิษฐาน
เด็ดขาด

หุ้นในบริษัทจำกัดเป็นทรัพย์สินชนิดหนึ่งของการโอนหุ้นบริษัทจำกัดไม่สมบูรณ์ ถ้าผู้รับโอนครอบครองมากกิน 5 ปี ก็อาจได้กรรมสิทธิ์ตามมาตรา 1382⁵

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 701/2513 หน้า 1007 (ฎีกาประชุมใหญ่)

² คำพิพากษาฎีกาที่ 2131/2518 หน้า 2705

³ คำพิพากษาฎีกาที่ 777/2519 หน้า 388

⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 23/2508 หน้า 40

⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 1174/2487 หน้า 797

- เมื่อข้อบังคับของบริษัทมีว่าจะโอนหุ้นให้คนอื่นไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่นั้น แม้เป็นกรณีที่ผู้ถือหุ้นถึงแก่กรรมก็จะทำการโอนหุ้นกันตามอำเภอใจไม่ได้¹

- การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานรับรองลายมือนั้นด้วยแล้ว ย่อมเป็นโมฆะ²

- การโอนหุ้นบริษัทจำกัดชนิดระบุชื่อในใบหุ้นนั้น แม้ทำเป็นหนังสือลายมือชื่อกับผู้รับโอน แต่เมื่อไม่มีพยานลงชื่อรับรองลายมือชื่อย่อมเป็นโมฆะ

การโอนหุ้นซึ่งเป็นโมฆะ แม้บริษัทจะได้ลงชื่อผู้รับโอนในทะเบียนผู้ถือหุ้นและเคยนัดหมายให้ผู้รับโอนเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้นก็ดี ก็ไม่ทำให้ผู้รับโอนกลับเป็นผู้ถือหุ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย³

- ผู้โอนเป็นผู้ถือหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น ได้มีหนังสือถึงบริษัทว่ามีความประสงค์จะโอนหุ้นให้แก่ผู้รับโอน ขอให้จัดการโอนให้ และผู้รับโอนก็มีหนังสือถึงบริษัทว่ามีความประสงค์จะรับโอนหุ้นดังกล่าวจากผู้โอน ขอให้จัดการโอนให้ด้วย หนังสือ 2 ฉบับนี้เป็นเรื่องที่ผู้โอนและผู้รับโอนมีไปถึงบริษัทให้จัดการโอนหุ้นให้เท่านั้น หากใช้เป็นหนังสือโอนหุ้นที่ผู้โอนกับผู้รับโอนลงลายมือชื่อไว้ต่อกันไม่ แม้ผู้โอนกับผู้รับโอนจะสมควรใจซื้อขายหุ้นกัน แต่เมื่อมิได้ทำตามแบบที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรค 2 บังคับไว้ การโอนหุ้นนี้ก็ตกเป็นโมฆะ⁴

- ผู้ถือหุ้นอ้างว่าโอนหุ้นระบุชื่อแล้ว แต่ไม่ทำตามมาตรา 1129 เป็นโมฆะ⁵

- เอกสารการโอนหุ้น โจทก์ผู้รับโอนได้ลงลายมือชื่อ มีพยานรับรอง 2 คน ทั้งกรรมการบริษัทจำเลย 2 ราย ได้ลงชื่อประทับตราบริษัทอนุมัติให้โอนหุ้นกันได้ ย่อมถูกต้องตาม พ.พ.พ. มาตรา 1129 วรรคสองบังคับไว้ และมาตราดังกล่าวมิได้บัญญัติว่า ถ้ามิได้แตลงหมายเลขหุ้นที่โอนกัน การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อย่อมเป็นโมฆะ ทั้งบริษัทจำเลยมิได้ออกใบหุ้นให้ผู้ถือหุ้น และไม่มีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นยื่นไม่มีเลขหมายของหุ้น ซึ่งโอนกันที่ผู้โอนจะแตลงลงในหนังสือโอนหุ้นและจะแจ้งการโอนกับชื่อผู้รับโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นได้

¹คำพิพากษาฎีกาที่ 337/2490 หน้า 446

²คำพิพากษาฎีกาที่ 413/2503 หน้า 466

³คำพิพากษาฎีกาที่ 1086/2512 หน้า 1488

⁴คำพิพากษาฎีกาที่ 1308/2515 หน้า 1051

⁵คำพิพากษาฎีกาที่ 1069/2519 หน้า 557

การโอนหุ้นดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว¹

- การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น มิใช่เป็นการซื้อขายหุ้นตามปกติธรรมดា แต่เป็นการซื้อขายหุ้นซึ่งกระทำการตามระเบียบวิธีปฏิบัติของการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นกรณีพิเศษต่างหาก จึงไม่จำต้องปฏิบัติตามแบบของการโอนหุ้นตาม ป.พ.พ. ม. 1129²

4. ปัญหาการโอนหุ้นถูกต้องแต่เงินค่าหุ้นถังชำระ

- ผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดได้โอนขายหุ้นของตนทั้งหมดให้ผู้อื่นไปแล้ว โดยบริษัทได้แก้ทะเบียนให้ผู้รับโอนเป็นผู้ถือหุ้นแล้ว แม้เงินค่าหุ้นนั้นจะยังส่วนใช้ไม่ครบก็ดี ผู้รับโอนก็ยอมรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ต่อบริษัท บริษัทหมดสิทธิจะเรียกร้องเงินค่าหุ้นที่ขาดจากผู้โอนหุ้นนั้น ขณะนั้น โจากผู้ชนะคดีบริษัทจะขออายัดสิทธิเรียกร้องบังคับให้ผู้โอนหุ้นชำระเงินค่าหุ้นที่ยังส่วนใช้ไม่ครบไม่ได้³

¹คำพิพากษาฎีกาที่ 660/2525 หน้า 667

²คำพิพากษาฎีกาที่ 503/2527 หน้า 282

³คำพิพากษาฎีกาที่ 1590/2503 หน้า 1771 (ประชุมใหญ่)

บทที่ 4

วิธีจัดการบริษัทจำกัด

กฎหมายได้แบ่งวิธีจัดการบริษัทออกเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้คือ

1. บททั่วไป (มาตรา 1144-มาตรา 1149)
2. กรรมการ (มาตรา 1150-มาตรา 1170)
3. ประชุมใหญ่ (มาตรา 1171-มาตรา 1195)
4. บัญชีงบดุล (มาตรา 1196-มาตรา 1199)
5. เงินปันผลและทุนสำรอง (มาตรา 1200-มาตรา 1205)
6. สมุดและบัญชีของบริษัท (มาตรา 1206-มาตรา 1207)

ตัวบทกฎหมาย

1. บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

มาตรา 1144 บัญญัติว่า “บรรดาบริษัทจำกัด ให้มีกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน ด้วยกันจัดการตามข้อบังคับของบริษัท และอยู่ในความครอบของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้น ทั้งปวง”

มาตรา 1147 บัญญัติว่า “บรรดาข้อบังคับอันได้ตั้งขึ้นใหม่ หรือหนังสือบริคณฑ์ สนธิหรือข้อบังคับซึ่งได้เปลี่ยนแปลงนั้น ให้บริษัทส่งมอบฉบับตีพิมพ์ไว้ ณ หอทะเบียนอย่าง ละเอียดฉบับในเวลาเดียวกันที่ขอจดทะเบียน”

มาตรา 1148 บัญญัติว่า “บรรดาบริษัทจำกัด ต้องมีสำนักงานของทะเบียนไว้แห่ง หนึ่งซึ่งธุรการติดต่อ และคำบอกรถล่วงทั้งปวงจะส่งถึงบริษัทได้ ณ ที่นั้น

คำบอกรถล่วงสถานที่ตั้งแห่งสำนักงานที่ได้บอกทะเบียนไว้ก็ได้ หรือเปลี่ยนรายการ สถานที่ก็ได้ ให้ส่งแก่นายทะเบียนบริษัท และให้นายทะเบียนจดข้อความนั้นลงในทะเบียน”

มาตรา 1149 บัญญัติว่า “ตราบใดที่หุ้นทั้งหลายยังมิได้ชำระเงินเต็มจำนวน ท่านว่า ตราบใดนั้นบริษัทจะลงทะเบียนหรือแสดงจำนวนต้นทุนของบริษัทในหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใด เช่นในคำบอกรถล่วงป่าวร้องก็ได้ ในตัวเงินและบัญชีสิ่งของก็ได้ ในจดหมายก็ได้ ต้องแสดงไว้ให้ชัดเจนด้วยในที่เดียวกันว่า จำนวนเงินต้นทุนได้ชำระแล้วเพียงกี่ส่วน”

2. กรรมการ

มาตรา 1150 บัญญัติว่า “ผู้เป็นกรรมการจะพึงมีจำนวนมากน้อยเท่าใดและจะพึงได้ดำเนินจัดทำให้สูดแล้วแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนด”

มาตรา 1151 บัญญัติว่า “อันผู้เป็นกรรมการนั้น เฉพาะแต่ที่ประชุมใหญ่เท่านั้น อาจจะตั้งหรือถอนได้”

มาตรา 1152 บัญญัติว่า “ในเมื่อมีการประชุมสามัญครั้งแรกภายใน แต่จะจะเป็นบริษัทก็ตี และในเมื่อมีการประชุมสามัญครั้งแรกในปีทุก ๆ ปีต่อไปก็ตี ผู้เป็นกรรมการต้องออกจากการดำเนินงานโดยจำนวนหนึ่งในสามเป็นอัตรา ถ้าและจำนวนกรรมการจะแบ่งออกให้ตรงเป็นส่วนสามไม่ได้ ก็ให้ออกโดยจำนวนใกล้ที่สุดกับส่วนหนึ่งในสาม”

มาตรา 1153 บัญญัติว่า “ตัวกรรมการที่จะต้องออกจากดำเนินงานในปีแรก และปีที่สองภายใน จัดทำเป็นบริษัทกันนั้น ถ้ากรรมการมิได้ตกลงกันไว้เองเป็นวิธีอื่น ให้รักษาให้จับถักรากัน ส่วนปีหลัง ๆ ต่อไปให้กรรมการคนที่ได้อัญญานี้ดำเนินงานที่สุดนั้นเป็นผู้ต้องออกกรรมการผู้ออกใบอนุญาตให้เข้ารับดำเนินงานอีกต่อไป”

มาตรา 1154 บัญญัติว่า “ถ้ากรรมการคนใดล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ ใช้รักษา ท่านว่ากรรมการคนนั้นเป็นอันขาดจากดำเนินงาน”

มาตรา 1155 บัญญัติว่า “ถ้าดำเนินงานว่างลงในสภากิจกรรมการเพรเวเตอร์อื่นนอกจาก ถึงคราวออกตามเรื่อ ใช้รักษา ท่านว่ากรรมการจะเลือกผู้อื่นตั้งขึ้นใหม่ให้เต็มที่ว่างก็ได้ แต่บุคคลที่ได้เป็นกรรมการใหม่เช่นนั้น ให้มีเวลาอยู่ในดำเนินงานได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่กรรมการผู้ออกใบอนุญาตห้ามห้ามที่จะอยู่ได้”

มาตรา 1156 บัญญัติว่า “ถ้าที่ประชุมใหญ่ถอนกรรมการผู้หนึ่งออกจากบอร์ดกิจกรรม กำหนดของเข้า และตั้งคนอื่นขึ้นไว้แทนที่ใช้รักษา ท่านว่าบุคคลที่เป็นกรรมการใหม่นั้นให้อยู่ในดำเนินงานได้เพียงกำหนดเวลาที่กรรมการผู้กฎหมายก่อนนั้นห้ามห้ามที่จะอยู่ได้”

มาตรา 1157 บัญญัติว่า “การตั้งกรรมการขึ้นใหม่นั้น ตั้งคราวเมื่อได้ท่านให้นำความไปจัดทำเป็นภาษาในสิบสี่วันแนบแต่วันที่ตั้งจะทุกครั้ง”

มาตรา 1158 บัญญัติว่า “นอกจากจะมีข้อบังคับของบริษัทไว้เป็นอย่างอื่น ท่านว่ากรรมการมีอำนาจดังพร้อมๆไว้ในหมายมาตราดังต่อไปนี้”

มาตรา 1159 บัญญัติว่า “ในจำนวนกรรมการนั้น แม้ดำเนินจะว่างไปบ้าง กรรมการที่มีตัวอยู่ก็ย่อมทำกิจการได้ ถ้าในเวลาได้จำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุมได้ตลอดเวลา เช่นนั้น กรรมการที่มีตัวอยู่ย่อมทำกิจการได้เฉพาะแต่ในเรื่องที่จะเพิ่มกรรมการขึ้นให้ครบจำนวน หรือนัดเรียกประชุมใหญ่ของบริษัทเท่านั้น จะ

กระทำการอย่างอื่นไม่ได้”

มาตรา 1160 บัญญัติว่า “กรรมการจะวางกำหนดไว้ก็ได้ว่า จำนวนกรรมการเข้าประชุมกี่คนจึงจะเป็นองค์ประชุมทำการได้ ถ้าและมีได้กำหนดไว้ดังนั้นไซร์ (เมื่อจำนวนกรรมการเกินกว่าสามคน) ท่านว่าต้องมีกรรมการเข้าประชุมสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุมได้”

มาตรา 1161 บัญญัติว่า “ข้อปรึกษาซึ่งเกิดเป็นปัญหาในที่ประชุมกรรมการนั้นให้ซึ่ขาดตัดสินເອາເສີຍຂ້າງມາກເປັນໄຫຍ່ ถ้าและคะแนนເສີຍທ່າກັນ ໃຫຼຸ້ມປະກາດເປັນຜູ້ອອກເສີຍຊື້ຂັດ”

มาตรา 1162 บัญญัติว่า “กรรมการคนหนึ่งคนใดจะนัดเรียกให้ประชุมกรรมการเมื่อใดก็ได้”

มาตรา 1163 บัญญัติว่า “กรรมการจะเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานที่ประชุมและจะกำหนดเวลาว่าให้อยู่ในตำแหน่งเพียงได้ก็ได้แต่ถ้าหากมิได้เลือกกันไว้เช่นนั้น หรือຜູ້ເປັນປະກາດໄມ່ມາประชุมตามเวลาที่ได้นัดหมายໄไซร໌ กรรมการที่มาประชุมนั้นจะเลือกกันคนหนึ่งซึ่งເປັນປະກາດในการประชุมເຊັ່ນນີ້ได้”

มาตรา 1164 บัญญัติว่า “กรรมการจะมอบอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใดของตนให้แก่ຜູ້จัดการ หรือให้แก่ອ່ານຸกรรมการซึ่งตั้งขึ้นจากຜູ້ที่เป็นกรรมการด้วยกันก็ได้ ในการใช้อำนาจซึ่งได้มอบหมายເຊັ່ນນັ້ນ ຜູ້จัดการทุกຄນหรือອ່ານຸกรรมการทุกຄນต้องทำตามคำสั่งหรือข้อบังคับซึ่งกรรมการทั้งหลายได้กำหนดให้ทุกอย่างຖຸປະກາດ”

มาตรา 1165 บัญญัติว่า “ถ้ากรรมการมอบอำนาจมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นໄไซร໌ ข้อปรึกษาซึ่งเกิดเป็นปัญหาขึ้นในที่ประชุมອ່ານຸกรรมการทั้งหลายให้ตัดสินເອາເສີຍຂ້າງມາກເປັນໄຫຍ່ ถ้าและคะแนนເສີຍທ່າກັນ ໃຫຼຸ້ມປະກາດຊື້ຂັດ”

มาตรา 1166 บัญญัติว่า “บรรดาการซึ่งกรรมการคนหนึ่งได้ทำไปແມ່ໃນภายหลังความประກັວກວ່າการตั้งแต่กรรมการคนนั้นมีข้อนกพร່ອງຍຸ່ນບ້າງກີດ หรือເປັນຜູ້ນກພ່ອງດ້ວຍອົກຄຸນຄວຮແກ່ຕໍ່ແນ່ງกรรมກາກີດ ท่านว่าກາກທີ່ໄດ້ກຳນົດຍ່ອມສນບູຮັບແສມືອນດັ່ງວ່າບຸດຄລຜູ້ນໄດ້ຮັບກາດແຕ່ງຕັ້ງໂດຍຖຸກຕ້ອງແລະບົຮັບແສມືອງຄຸນຂອງການ”

มาตรา 1167 บัญญัติว่า “ຄວາມເກີຍວັພັນກັນໃນຮ່ວ່າງການແລະບົຮັບແສມືພະນຸກລາຍນອກນັ້ນ ທ່ານໃຫ້ບັນດັບຕາມບທນີ້ແກ່ປະມວລກົງໝາຍນີ້ວ່າດ້ວຍຕົວແນນ”

หน้าที่ของกรรมการ

มาตรา 1168 บัญญัติว่า “ໃນອັນທີຈະປະກອບກິຈການຂອງບົຮັບແສມືການຕ້ອງ

ใช้ความເຂົ້າເພື່ອສອດສ່ວງອ່າງນຸ້ຄລຄໍາຂາຍ ຜູ້ປະກອບດ້ວຍຄວາມຮມມັດຮວງ

ວ່າໂດຍແພະກຣມການຕ້ອງຮັບຜິດຂອບຮ່ວມກັນໃນປະກອບການຕ່າງ ຈຶ່ງຈະກລ່າວ
ຕ່ອໄປນີ້ ຄືວ

(1) ການໃຊ້ເງິນຄ່າຫຸ້ນນັ້ນ ໄດ້ໃຊ້ກັນຈົງ

(2) ຈັດໄໝແລະຮັກໜາໄວ້ໃຫ້ເຮັບຮ້ອຍ ທີ່ງບຽດຕາສຸດບັນຍືແລະເອກສາຮີກງໍາມາຍ
ກຳທັດໄວ້

(3) ການແຈກເງິນບັນຜລ ມີຄວາມຮັບຜິດໃຫ້ເປັນໄປໂດຍຖຸກຕ້ອງຕາມທີ່ກງໍາມາຍກຳທັດ
ໄວ້

ອນີ້ງ ທ່ານຫ້າມມີໃຫ້ຜູ້ເປັນກຣມການປະກອບການຄໍາຂາຍໄດ້ ຈັ້ນມີສົກພເປັນອ່າງ
ເດືອກກັນແລະເປັນກຣມການແໜ່ງຂັ້ນກັບການຄໍາຂາຍຂອງບຣີ້ຈັກນັ້ນ ໄນວ່າທ່ານເພື່ອປະໂຍ້ຈັນທີ່ກີ່ມີເພື່ອ
ປະໂຍ້ຈັນທີ່ກີ່ມີເພື່ອໄປເຂົ້າຫຸ້ນສ່ວນໄມ້ຈຳກັດຄວາມຮັບຜິດໃນຫ້ງຄໍາຂາຍອື່ນທີ່ປະກອບກິຈການມີ
ສົກພເປັນອ່າງເດືອກກັນແລະແໜ່ງຂັ້ນກັບກິຈການຂອງບຣີ້ຈັກ ໂດຍມີໄດ້ຮັບຄວາມຍິນຍອມຂອງທີ່ປະຊຸມ
ໃຫ້ຜູ້ຂອງຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນ

ນທບັນຍືຜົດທີ່ໄດ້ກລ່າວມາຂ້າງບັນນີ້ ໄທໃຊ້ບັນຄັບຕລອດຄື່ງນຸ້ຄລທີ່ເປັນຜູ້ແທນຂອງກຣມການ
ດ້ວຍ”

ມາດຣາ 1169 ບັນຍືຜົດວ່າ “ຄ້າກຣມການທ່ານໃຫ້ເກີດເສີ່ຫາຍແກ່ບຣີ້ຈັກ ບຣີ້ຈັກຈະພ້ອງຮ້ອງ
ເຮັກເອາສິນໄໝມທດແທນແກ່ກຣມການກີ່ໄດ້ ຢ້ອໃນກຣນີທີ່ບຣີ້ຈັກໄມ່ຍອມພ້ອງຮ້ອງຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນຄົນ
ໜຶ່ງຄົນໄດ້ເຄົາດີນີ້ຂຶ້ນວ່າກີ່ໄດ້

ອນີ້ງ ການເຮັກຮ້ອງເຊັນນີ້ ເຈົ້າໜີ້ຂອງບຣີ້ຈັກຈະເປັນຜູ້ເຮັກບັນຄັບກີ່ໄດ້ ເທົ່າທີ່ເຈົ້າໜີ້
ຍັງຄົງມີສີທີ່ເຮັກຮ້ອງແກ່ບຣີ້ຈັກອື່ນ

ມາດຣາ 1170 ບັນຍືຜົດວ່າ “ເມື່ອກຣມການຄົນໄດ້ໄດ້ກຳໄປໄດ້ຮັບອ່ານຸມຕິຂອງທີ່
ປະຊຸມໃຫ້ຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນ ທ່ານວ່າກຣມການຄົນນີ້ໄມ່ຕ້ອງຮັບຜິດໃນກຣນີຕ່ອງຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນທີ່ໄດ້ໄ້ອ່ານຸມຕິ
ຢ້ອດຕ່ອບບຣີ້ຈັກອືກຕ່ອໄປ

ທ່ານຫ້າມມີໃຫ້ຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນທີ່ມີໄດ້ຮັບອ່ານຸມຕິດ້ວຍນັ້ນພ້ອງຄົດເມື່ອພັນເວລາກເດືອນ ນັບແຕ່
ວັນທີປະຊຸມໃຫ້ຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນໄດ້ອ່ານຸມຕິແກ່ການເຊັນວ່ານັ້ນ”

3. ປະຊຸມໃຫ້ຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນ

ມາດຣາ 1171 ບັນຍືຜົດວ່າ “ໃຫ້ມີກຣມປະຊຸມຜູ້ຄືອ້າຫຸ້ນທ່ານໄປເປັນປະຊຸມໃຫ້ຜູ້ ກາຍໃນ
ທັກເດືອນນັບແຕ່ວັນທີໄດ້ຈົດທະເບີຍນບຣີ້ຈັກ ແລະຕ່ອນນີ້ໄປກີ່ໃຫ້ມີກຣມປະຊຸມເຊັນນີ້ຄັ້ງທີ່ເປັນ
ອ່າງນ້ອຍທຸກຮະບະເວລາສົບສອງເດືອນ

การประชุมเช่นนี้ เรียกว่าประชุมสามัญ

การประชุมใหญ่คราวอื่นบรรดาเมืองจากานี่เรียกว่า ประชุมวิสามัญ”

มาตรา 1172 บัญญัติว่า “กรรมการจะเรียกประชุมวิสามัญเมื่อได้ก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร

ถ้าบริษัทขาดทุนลงถึงกึ่งจำนวนต้นทุน กรรมการต้องเรียกประชุมวิสามัญกันที่เพื่อแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบการที่ขาดทุนนั้น”

มาตรา 1173 บัญญัติว่า “การประชุมวิสามัญจะต้องนัดเรียกใหม่ขึ้นในเมื่อผู้ถือหุ้นมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าแห่งจำนวนหุ้นของบริษัท ให้เข้าซื้อกันทำหนังสือร้องขอให้เรียกประชุมเช่นนั้น ในหนังสือร้องขอนั้นต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด”

มาตรา 1174 บัญญัติว่า “เมื่อผู้ถือหุ้นยื่นคำร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญดังได้กล่าวมาในมาตรา ก่อนนี้แล้ว ให้กรรมการเรียกประชุมโดยพลัน

ถ้าคณะกรรมการมิได้เรียกประชุมภายในสามสิบวันนับแต่วันเป็นคำร้องไซร์ ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งเป็นผู้ร้อง หรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันได้จำนวนดังบังคับไว้นั้นจะเรียกประชุมเองก็ได้”

มาตรา 1175 บัญญัติว่า “คำบอกรกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกคราวนั้น ให้ลงพิมพ์โฆษณาอย่างน้อยสองคราวในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ฉบับหนึ่งก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวันหรือส่องทางไปรษณีย์ไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนบรรดาเมืองซึ่งในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในคำบอกรกล่าวนั้น ให้ระบุสถานที่ วันเวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุม ปรึกษาภันนั้นด้วย”

มาตรา 1176 บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นทั่วทุกคนมีสิทธิจะเข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่ได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นประชุมชนิดใดคราวใด”

มาตรา 1177 บัญญัติว่า “วิธีดังบัญญัติไว้ในมาตราต่อ ๆ ไปนี้ ท่านให้ใช้บังคับแก่การประชุมใหญ่ เว้นแต่จะมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นข้อความขัดกัน”

มาตรา 1178 บัญญัติว่า “ในการประชุมใหญ่ถ้าไม่มีผู้ถือหุ้นมาเข้าประชุมรวมกันแทนหุ้นได้ถึงจำนวนหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัทเป็นอย่างน้อยแล้ว ท่านว่าที่ประชุมอันนั้นจะปรึกษาภิกจารอันใดหาได้ไม่”

มาตรา 1179 บัญญัติว่า “การประชุมใหญ่เรียกนัดเวลาใด เมื่อล่วงเวลาดังนั้นไปแล้วถึงชั่วโมงหนึ่ง จำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งเข้ามาประชุมยังไม่ครบถ้วนเป็นองค์ประชุมดังบัญญัติไว้ในมาตรา 1178 ไซร์ หากว่าการประชุมใหญ่นั้นได้เรียกนัดเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอท่านให้

เลิกประชุม

ถ้าการประชุมใหญ่นั้นมิใช่ชนิดซึ่งเรียกนัดเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอไซร์ ท่านให้เรียกนัดใหม่อีกคราวหนึ่งภายในสิบสี่วัน และการประชุมใหญ่ครั้งหลังนี้ท่านไม่บังคับว่าจำต้องครบองค์ประชุม”

มาตรา 1180 บัญญัติว่า “ในการประชุมผู้ถือหุ้นที่ว่าไปเป็นประชุมใหญ่ทุก ๆ ครั้ง ให้ผู้เป็นประธานในสภากกรรมการนั้นเป็นประธาน

ถ้าประธานกรรมการเช่นว่านี้ไม่มีตัวกดี หรือไม่มาเข้าประชุมจนล่วงเวลาันดไปแล้วสิบห้านาทีก็ได้ ให้ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งอยู่ในที่นั้นเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นนั้นเป็นประธาน”

มาตรา 1181 บัญญัติว่า “ผู้นั้นเป็นประธานจะเลื่อนการประชุมใหญ่ได้ ไปเวลาอื่น โดยความยินยอมของที่ประชุมก็ได้ แต่ในที่ประชุมซึ่งได้เลื่อนมาันท่านมิได้ปรึกษาภิจารอันใดนอกไปจากที่ดังมาแต่เดือนประชุมก่อน”

มาตรา 1182 บัญญัติว่า “ในการลงคะแนนโดยวิธีซูมมีอินน์ ท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนที่มาประชุมเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมแทนมีเสียงหนึ่งเป็นคะแนน แต่ในการลงคะแนนลับท่านให้นับว่าผู้ถือหุ้นทุกคนมีคะแนนเสียง เสียงหนึ่งต่อหุ้นหนึ่งที่ตนถือ”

มาตรา 1183 บัญญัติว่า “ถ้ามีข้อบังคับของบริษัทฯ เป็นกำหนดไว้ว่าต่อเมื่อผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีหุ้นแต่จำนวนเท่าใดเข้าไป จึงให้ออกเสียงเป็นคะแนนได้ไซร์ ท่านว่าผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งไม่มีหุ้นถือจำนวนเท่านั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเข้ารวมกันให้ได้หุ้นดังกล่าว แล้วตั้งคนหนึ่งในพวกของตนให้เป็นผู้รับฉันทะออกเสียงแทนในการประชุมใหญ่ได้ ได้”

มาตรา 1184 บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นคนใดยังมิได้ชำระเงินค่าหุ้นซึ่งบริษัทฯ ได้เรียกเอาแต่ตนให้เสร็จสิ้น ท่านว่าผู้ถือหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเป็นคะแนน”

มาตรา 1185 บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นคนใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษในข้ออื่นใดซึ่งที่ประชุมจะลงมติ ท่านห้ามมิให้ผู้ถือหุ้นคนนั้นออกเสียงลงคะแนนด้วยในข้อนั้น”

มาตรา 1186 บัญญัติว่า “ผู้ทรงใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือหากรายออกเสียงเป็นคะแนนได้ไม่ เว้นแต่จะได้นำใบหุ้นของตนมาวางไว้แก่บริษัทแต่ก่อนเวลาประชุม”

มาตรา 1187 บัญญัติว่า “ผู้ถือหุ้นทุกคนจะมอบฉันทะให้ผู้อื่นออกเสียงแทนตนก็ได้ แต่การมอบฉันทะเช่นนี้ต้องทำเป็นหนังสือ”

มาตรา 1188 บัญญัติว่า “หนังสือตั้งผู้รับฉันทะนั้น ให้ลงวันและลงลายมือชื่อผู้ถือหุ้น และให้มีรายการดังต่อไปนี้ คือ

- (1) จำนวนหุ้นซึ่งผู้มอบฉันทะนั้นถืออยู่